

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fill.

Nyitóléc sora 40 filler

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vessetek palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, január 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelk: Templomkérdés.
A képviselőház ülése.
Beszélgetés a politikai helyzetről.
A budapesti rendőrség panamája.
Alkohol-ellenes egyesület Aradon.
Napirendi vita a Házban.
Kristóffy József — főispán.
Műkedvelők a színpadon.
Egy stróman halála.
Az aradi céh-zászlók.
Katonaság Talpason.
Az Országos Vésár elszámolása.
Vármegyék mozgalmá.
Szabadságharcú eréklyék.
A kereskedők rémei.
Tárcsa: Zóra. Irta: Szász József.
Regény-Csarnok: Az Antikrisztus csodái.
Irta: Lagerlöf Zelma.

Templomkérdés.

Arad, január 12.

Semmi se világítja meg élesebben városunk közéletének khaotikus, fejevesztett jellegét, mint azon bámulatos körülmény, hogy két olyan kérdés, mely a messze jövőben fog a megvalósulás stádiumába juthatni, egymással ellentétbe került, a kedélyeket izgatja, s ha tapintatosan el nem tüntetik a napirendről, kínos jelenetek s maradandóbb elhangoltság okául szolgálhat. Ertjük az izraelita és a katolikus templom hovaépítésének kérdését, melyet a város közönségén kívül álló tényezők egyazon helyre terveznek, oda, a hova egyik se való, a város egyik nélkülözhetetlen vásárterére.

Az izraelita imaház építésének — mondhatni erőszakolt előtérbe tolását — már elejétől fogva nem helyeseltük, mert nyilvánvaló, hogy épen izraelita polgártársaink körében *nem képezi az a közönség tárgyat*. Még el se igen simultak azok a hullámok, melyeket egy, a kultuszadó állítólagos magassága miatt támadt mozgalom a hitközség kebelében támasztott, és máris egy új imaház építése és fentartásának költségeivel készülnek az amugy is eléggé súlyos terheket szaporítani. Mert ha egy pár gazdag és lelkes adakozó — mondjuk egy ötödreszt — ajándékol adja a költségeknek, a másik négyötödreszt bizony az átlag áldozatkészsége és annak emelkedő hitközségi járulékaiból fog kieléni.

De szükségképpen visszahatást keltett a tervezők ama projektuma, hogy a templom a Ferenc-tér közepébe építtessék. Egyaránt kihívták tervük ellen azok ellenzését, kik a város észszerű fejlődésének hívei, még inkább azokét, a kik a helyi forgalom megszüntetése folytán üzleteik és ingatlanok jövedelmezőségétől méltán félhetnek. De leginkább fontolóra kell vala venni a felekezeti féltékenykedést, melyet mindenképpen kerülni kellett volna, és mely — sajnos — nagyon is erős, bár nem egészen illetékes, kifejezést nyert a temesvári püspök tiltakozásában. Mert közbevetve légyen mondván, a püspöknek semmi joga a városra nézve kötelezőleg megszabni már most a leendő katolikus templom helyét, mely

templom esetleg csak a késő unokák számára fog felépülni és amelynek hovaépítése mégis csak a városnak a legsajátabb és elvitázhatalanabb joga.

Különbö is a Ferenc-tér nem arra való, hogy azt valami középülettel beépítsük. A mi már a katolikus templom helyét illeti, reméljük, hogy akkoráig, a mikorra ez a dolog aktualissá lesz, tisztulni fognak a nézetek s a kérdés eldöntése körül *egyedül* Arad város és a hitélet érdeke lesz döntő befolyással. Mert nem arra van Arad városának és katolikus hiten levő polgárságának szüksége, hogy a belvárosban pár száz lépésnyi távolságban *két monumentális temploma* s a minoriták jog szerint fenmaradó plebániája mellé még egy *verseny* plebániát állítsunk, hanem arra, hogy a hívek lelki üdvén *vállvetve* munkáljunk, és ha a belvárosi hívek lelki vigaszáról már gondoskodva van, akkor a kínáló alkalmak és eszközök segítségével a külső részek lakóit se hagyjuk árván. Szóval, a legközelebbi plebánia felállítását *Gájt* illeti, a következő pedig az *Ujtelepet*; ezt kívánja ugy Arad városának, mint lakossága hitéletének érdeke.

De hát ugy ez, mint az izraelita imaház kérdése csak a távol jövőben fog megoldásra kerülni és — mint említők — csak a sajnálatos véletlen összejátásából kerültek az aktualitás színterére és ott is egymással szembe, hogy az ellentétes érdekeket és nézeteket a küzdelem haszna és sikere nélkül sorompók közé

Zóra.

Irta: Szász József.

Hajnalodik. Fenn a magasban álmosan párolognak a csillagok, egy részük már nyugovóra is tért, messze keleten, a hegyormok felett bíborfény ömlik el, hirdelve a nap közeledtét. Néma csend az egész vidéken. Csak néha hallatszik valami titokzatos suttogás, mikor a csipős hajnali szél megrázza a fák lombjait.

Minden pihen még, csak a katonák nem. Az országút szélén utra készen áll már a század. Borjuszán, fegyveresen állanak a sorban a legények és nyoma se látszik az álmoságnak rajtuk. Jól töltötték az éjszakát: a szabad ég alatt pihentek. Egyik szalmakazal tövében, másik szénaboglya tetején. Fejedelmű pihenőhely mindkettő fáradt katonának. Fejealj a borju, takaró a hold s a csillagok ezüstös fénye. Ragyogó takaró, az igaz, de nincs semmi melegsége, többet ér nála a bakancsos rongyos köpenyege is.

Az őrmester még megvizsgálja fegyvereiket s a tölténytáskákat. Nem keveredett-e valahogy éles töltés a gyakorlatokra szolgáló piros töltések közé. Rendben táll mindent és megteszi a szokásos jelentést a közeledő tisztnek:

— Főhadnagy urnak alásan jelentem, nyolcvanhat ember. A század rendben van.

A főhadnagy sietve állap a század frontja előtt, egyik legénynek sapkáját, másiknak nyakravajóját megigazítja, aztán kirántja kardját, elkiáltja a vezényszót, mire kemény, ütemes lépésben megindul utjára a század. Csak néhány percig haladnak így. A főhadnagy hamarosan hüvelybe rejti kardját, s cigarettára gyújt. Példáját követik a katonák. Hamarosan előkerül pica, dohányzacskó s vidám füttyüléssel könnyítének a gyalogolás unalmain, fáradtságain.

A főhadnagy egyik volt az ezred legképzettebb s legkedveltebb tisztjeinek. Viola Kálmánnak biviák. Kelemes modor, csinos, barna legény, derék katona, hü cimbor, jó feljebbvaló. Tisztársai megbecsülték, a legénység pedig a bálványozásig szerette. Nekem régi jó barátom, a szó komoly értelmében. Még abból az időből, mikor nem voltam katona. Sokszor találkoztunk akkor is, vigadtunk, buslakodtunk együtt. Akkor is együtt virrasztoltunk, mikor Kossuth Lajos kiterítve feküdt a Nemzeti Múzeumban ravatalán. Katonának nem volt szabad a szent öreg ravatalához járulni. Szigorú parancs tiltotta. Rangjával játszott, ki vétett a parancs ellen. Tudta ezt jól a főhadnagy is, mégis éjféltájban lelke szent havilétét követve fölkerelkedett, s ugy ahogy volt, császári és királyi uniformisban, odajárult a nagy száműzött ravatalához, fohászni a létezéshez.

A véletlen ugy hozta, hogy katona eszlen-

dőmet az ő századánál töltöttem. Ez időtájt különös változást vettem észre rajta. Az előbb beszédes, vig kedélyű tisztire alig lehetett ráismerni. Hallgatag, magába zárkózott ember vált belőle, senki, semmi nem érdekelt. Olyan benyomást tett rám, mintha valami titkot rejtgetne magában.

Elgondolva, szótlanul haladt most is a század élén. A legények vidáman nótáztattak, nem törődött velük. Nem is hallotta talán, hogy énekelnek, s tán azt se vette észre, hogy elhallgattak, mikor a hegyre vezető meredek utra értek.

Szótlanul haladt előre. A gerince érve, megpillantottuk a zombori hegyeket. Erdős ormakkal kiáncsian tekintettek felénk. E hegyek között fekszik Szamobor, legzesebb helye Horvátországnak. Kis város, erdőkkel borított hegyek övezik. Az egyik hegytetőn áll a szomorú vár, melyben II. Béla királyunk megpihent, mikor az üldöző tatárok elől a tenger felé menekült, ezen vár már csak rom. Bagoly lakja, zöld repkény borítja, moha fedli. Török, tatár megrongálta, az idő vasfoga elpusztította.

Nehéz utunk volt. A gyalogolás kifárasztott, a borju, a fegyver meghuzott bennünket. A főhadnagy hirtelen megfordult s magához intett:

— Jöjj itten mellettem. Beszédem van veled. Fontos közölni valóm. Életem egy titkát

hívják. A törvényhatósági bizottság belátása és bölcs elhatározásától függ, hogy a mostani közgyűlésén, amelyen a templomok hova építésének kérdése vita tárgyát képezendi, ezt az időszerűtlenül fölmerült kérdést — utalással a folyamatban levő szabályozási tervre — annak elkészültéig a napirendről levéteti s így minden további meddő és kellelten vitának elejét veszi.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 12.

A t. Ház már csak nem jut ki az időfecsérlésből, Szederkényi Nándor és társai rendületlen hűséggel folytatják az unalom szerzést. Az obstrukció ma az első paragrafus zárszavából élőködik, de előbb egy kis jegyzőkönyvi vitát provokálnak. Avval is mulik az idő Egy félóra nyereség.

Az elcsépelet témák természetesen nem vonzanak senkit. A képviselők odakün táboroznak a folyosókon s számitgatnak. Meddig tart még? Meddig bírják? Jósolgatnak, hogy ma meg lesz az első törvényjavaslat s még ma ráterhetnek az ujonc létszám megállapításáról szóló javaslat tárgyalására. Ennél a javaslatnál aztán Szederkényiek tovább obstruálhatnak. A pesszimisták szerint akár fél évig. A rózsásan látók azt vitatják, hogy sok, na két hétig bírják, mert remélik, hogy addig semmiféle kompromisszum nem áll elő.

Egyelőre meg kell elégedni a jó reménységgel.

A képviselőház ülése január 12-én.

— Kezdete d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Tíz óra után megnyitják az ülést s az elnök fölolvastatja a jegyzőkönyvet. A jegyző gyanútlanul olvas.

Ugron Gábor már talált egy szót, amelyvel egy kis időt lehet kicsavarítani az obstrukció javára. Föláll hát s kifogásolja a jegyzőkönyv azon szavát, hogy: összkormány. Apponyi Albert gróf — ugymond — nem az összkormányhoz intézte tegnapi interpellációját, hanem a magyar kormányhoz. Ez alítólag fontos és nevezetes közjogi kérdés. Nem szabad elhanyagolni.

Senki sem veszi komolyan az Ugron nagy közjogi skrupulusait. Tisztában van vele minden ember, hogy itt csak egy negyed órai időtöközésről van szó.

Elnök megkérdezi a Házat, hogy elfogadja e változatlanul a jegyzőkönyvet.

Persze, hogy elfogadják.

A jegyzőnek még van egy kis jelenteni valója. Lovászy Márton sürgős interpellációt jelentett be a honvédelmi miniszterhez.

Elnök: A Ház háromnegyed háromkor tér át az interpellációra.

Holló Lajos: Arra kéri a Házat, hogy ne háromnegyed háromkor, hanem fél háromkor legyen az interpelláció. Alaposan meg is indokolja kerését. Egy negyed óráig indokolja.

Megint elmulik egy kis idő. A Ház az elnök előterjesztését fogadja el.

(Zárszavak az 1. §-hoz.)

Az inrodukciónak ezzel vége, következik a „komoly” munka. Hát következik is.

Molnár Jenő az első szónok. A zárszó jogával élve, hosszasan beszél az 1. §-hoz. Senki sem hallgatja. Tiszta dolog, hogy nála is a lapsus temporis a fődolog. Es fődolog ez az utána következő.

Szederkényi Nándornak is, aki rengeteg statisztikai adatok halmozásával nyomja agyon az elméket. A statisztikája helyes, hisz egy nagy könyvből olvassa, de senki sem tudja, hogy a helyes adatokkal mit akar megmagyarázni.

(A szavazás.)

Okolicsányi László, majd **Holló Lajos** éltek még a zárszó jogával.

Miután így végére értek az obstruktorok minden mondanivalójuknak, következett a szavazás.

Elnök: Először Ugron halasztó indítványa felett szavazunk.

A többség elveti.

Ezután a törvényjavaslat eredeti szövege felett szavazunk.

A többség elfogadja.

A Ház ezután egymás után veti el az obstruktorok által beadott határozati javaslatokat, majd az elnök fölfüggeszti az ülést tíz percre.

(Az eltörlesztő szakasz.)

Szünet után hozzáfogtak a második szakasz tárgyalásához.

Okolicsányi László és **Lovászy** terjesztettek be a szakaszhoz hosszabb indítványokat. Lovászy törökletni óhajta az egész szakaszt, mint túlhaladottat, miután az a kormány számára a 1903 ik évben teljesítendő utasításokat tartalmazza.

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter hozzájárul a szakasz törlesztéséhez.

Kovács Pál és **Kaas Ivor** báró szölkak még a kérdéshez s erre a második szakasz feletti vitát holnapra halasztották.

Végül érdekes napirendi vita fejtett ki, melyről más helyen tudósítunk.

Az ülés délután fél négykor végződött.

Beszélgetés a politikai helyzetéről.

(Az obstrukció megszüntetése. — A házszabály-módosítás és a Kossuth-párt. — A passiv resistentia. — **Andrássy Gyula gróf.** — Meddig tart az obstrukció?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 12.

Budapesti tudósítónknak ma alkalma volt a szabadelpvüpart egy kimagasló tagjával, egy volt miniszterrel a politikai helyzettel kapcsolatos kérdésekről beszélgetni. E beszélgetés során a beavato államférfiu ajkáról elhangzott nyilatkozatokból az alábbi érdekes kijelentéseket reprodukáljuk:

— Meg vagyok győződve — mondta a többi köze a volt miniszter — hogy az ország közvéleménye örömmel látná, ha **Tisza István** gróf az angol parlament és a német birodalmi gyűlés mintájára egy elhatározó lépéssel bamarosan véget vetne az obstrukciónak, amelyet már a csömörlésig megunt mindenki. Sőt tovább megyek: a közvélemény nagyrésze nem elégednék meg ezzel, h nem követelné, de máris követeli, a házszabályok megváltoztatását, amely nélkül rendes parlamenti tárgyalásokra többé nem számithatunk. Igaz, hogy a házszabályok megváltoztatásánál sokan a Kossuth-pártra hivatkoznak, mint olyanra, mely nagy akadályt gördítene ez elé s azonnal az obstruálók mellé állna. Ezzel szemben én azt állítom, hogy ez ellene szól a logikának, mert ha a Kossuth-párt a további obstrukciót céltalannak és az országra nézve veszedelmesnek deklarálta, akkor — ha következetes akar maradni — nem ítéheti el az obstrukció megszüntetésének azt a módját, azt az egyetlen módját, melylyel a célt elérhetjük.

Ama kérdésre, hogy vajjon a *passiv resistentia*, amelyhez **Tisza** gróf visszatérni látszik, nem lesz-e a hveire lehangeló hatással, s hogy vajjon a szabadelpvüpart ily módon nem jut-e ismét ama helyzetbe, amelyben **Szell Kálmán** kormányzásának utolsó idejében volt? — az államférfiu így válaszolt:

— Merem állítani, de bizonyosan is álli-

mondom el, amit egy esztendő óta hordozok magamban.

Erdeklődéssel hallgattam, és siettem magamban konstatálni, hogy nem csalódtam, mikor úgy ítélt meg, hogy valami titkot rejtet magában.

— Megváltozott kedélyem — folytatta. — Tudom, feltűnt neked is, s bocsáss meg, hogy eddig nem közöltem veled őszintén mindent. Most jóvá akarom tenni hibámat, amit veled, s egy más valakivel szemben elkövettem. Hallgass meg, kérlek türelemmel. Beszédemet azon kezdem, hogy gyakorlatok után bucsut mondok a katonaeletnek.

Meglepetve tekintettem rá.

— Igen barátom, ez elhatározásom. Már találtam is polgári foglalkozást, hivatalnok leszok egy gyári vállalatnak olyan fizetésével, mely tisztességes megélhetésemet s jövőmet biztosítja.

— De mért hagyod el a hadsereget, hisz te szereted pályádat?

— Várj sorjára, ezt akarom elmondani. Azt valószínűleg tudod, hogy nem először járok ezen a környéken. Háromszor gyakorlatoztam már erre. A múlt nyáron is tíz napot töltötünk Szabolcsban. Engem a vár alatt egy kas télyszerű épületben szállásoltak el. Régi épület, talán a várral együtt építették fel. Jóságos öreg asszony a kastyú tulajdonosnője. Férje kapitány volt s elesett Sarajevó ostrománál. Itt éli öregsege szomorú napjait leányával, egy

tízennyolc éves gyönyörű tereméssel. A kastély minden vagyona, jövedelme pedig az a néhány száz forint, amit a király kegye adományoz évenként neki.

Zórának hívják a leányt. A legbájosabb teremés, akit életemben láttam. Alabástrom arcát hollófekete haj övezi, fekete szempillái alól két szemek mosolyognak. Magas, karcsu a termete, idomai remekek, amelyent nem készített soha szobrász vésője.

Már összebarátkoztunk Zórával. Szabad időnköt együtt töltöttük el. Sétálgattunk, beszélgettünk. Művészien zongorázott, szépen énekelt s én gyönyörködve hallgattam remek játékat, csengő énekét.

Eszrevettem magamban, hogy örültem szerettem ezt a lányt, és láttam, hogy ő sem idegenkedik tőlem. Édes barátom, életem legboldogabb perceit itt töltöttem el.

Távozásom előtt az utolsó estét is együtt töltöttük. Szótlanul sétálgattunk egymás mellett a kertben, a hegyoldalon elterülő erdők felé. A kínos csendet végre én törtem meg. Az elválás fájdalmairól beszéltem. Zóra arcán egy könnyesepp pergett végig. En forró csókjaimmal felszárítottam. Megcsókoltam széjször, ezerszer. Keblemre szoritottam fejét, s úgy susogtam fülébe:

— Imádlak Zóra, nem hagylak el soha.

Vallomásomra ő egy csókkal válaszolt. Egező csókkal, most is érzem arcomon. Ez a csók aztán tűzbe borított, megörjített, bolonddá tett.

Agyam elkábult, vérem tűzfolyamként keringett ereimben. Vaserővel szoritottam magamhoz a leányt, aki menekülni igyekezett. Hiába vergődött szegény kis galamb, nem tudott e menekülni.

Mikor kábultságomból magamhoz tértem, Zórát nem találtam sehol. Kerestem, nevén szólítottam, de hiába. Reggel a bucsuzáskor láttam utóljára. Sápadt volt nagyon s kék szemével szemrehányólag tekintett reám.

— Isten áldja meg főhadnagy ur, — mondotta édesanyja. — Igazán nagyon örültem, hogy vendégül láthattuk s nagyon köszönöm, hogy szomorú magányunkat néhány napra ellefedtette velünk.

A szegény pirja futotta el arcomat. Szegény öreg asszony nem is sejtette, hogy mint rabló tavozok az ő becsületes házából.

— Bocsásson meg Zóra — mondtam a leánynak, amint néhány pillanatra magunk maradtunk. — Jóvá teszem vétkeimet, eljövök magáért. Feleségül veszem.

— De hát miért nem látogattad meg?

— Miért, barátom, miért? Mert eleinte altatgatni próbáltam lelkiismeretemet. Az idő telt, mult, s én nemcsak hogy nem feledtem Zórát, de meggyőződtem kétséget kizárólag, hogy imádom s hogy nem bírok élni nélküle. Ekkor néztem állás után, mert nekem sincs, neki sincs kauciója. S Isten meghallgatta könyörgésemet: álláshoz jutok, kilépek a hadseregéből, s feleségül veszem Zórát. Szavamat

tom, hogy a szabadelvűpárt türelme és idege most olyan kemény próbát áll majd ki, amilyenre csak gondolni lehet. A párt tagjai azonban meg vannak győződve arról, hogy a passzív resistenciának egy tizenkét tagból álló obstrukcióval szemben végre is célt kell érnie. Ez a nagy különbség a régi és a mostani passzív resistencia közt. Egyébként ez a taktika Tisza gróf helyzetét még jelentékenyen javította is. Tisza grófot ugyanis, ha miadjárt igaztalanul is, valóságos Percy Heisspornnak tartották; és ime, a nyugodtan gondolkodók láthatják, hogy Tisza gróf nagy önuralommal, előrelátással és higgadsággal cselekszik még ott is, ahol energikusabb eszközök állhatnának rendelkezésére.

Azon elterjedt politikai pletykákkal szemben, mintha *Andrássy Gyula* grófnak egy idő óta parlamentből való távolmaradása azt jelentené, hogy *Andrássy* és hívei nem támogatják a kormányt, — az alábbi választ kaptuk:

— Tudomásom szerint *Andrássy Gyula* gróf teljesen egyetért Tisza gróf politikájával, már amennyiben két ilyen ellentétes egyéniségnél politikai értelemben egyetértésről szó lehet. *Andrássy Gyula* gróf *Seidl Kálmán* és *Khuen-Héderváry* gróf alatt a kormány elhatározására jelentékeny befolyást gyakorolt, olyan ügyekben természetesen, melyek bizonyos politikai szituációk keretébe foglalhatók. És *Andrássy*nak ez a befolyása és tanácsadása már szellemi és társadalmi jelentőségénél fogva is minden kormánynál kétségkívül fennáll és szíves fogadtatásra talál. Minthogy egyébként, amint hallom, *Andrássy Gyula* gróf már legközelebb Budapestre jön és meg fog jelenni a képviselőházban: a fenti pletyka hirhordó maguk győződhetnek majd meg a célzatosan terjesztett hír valótlanágáról.

A beszélgetés végén ama kérdésre, hogy vajjon meddig tarthat még az obstrukció? — az említett államférfiu kijelentette, hogy valószínűleg még a január hónap is meddségre kényszeríti parlamentünket.

— De minél előbb következik el az a nap — végezte beszédét — a melyen az obstrukció megszűnik, annál előbb száll áldás parlamentünkre és az egész országra.

beváltom, mint völgy térek most vissza hozzá.

Ekközben előtűnt a hegyek mögül a nap, s ránk vetette meleg sugarait. *Kálmán* elővette óráját s örömtől sugárzó arccal mondotta:

— Félóra múlva ott leszünk.

Aztán gyors léptekkel rohant előre. Alig tudtuk nyomába érni. Végre a szamobori hegyek közé értünk. Keskeny kocsiut vezet a hegykatlanba, ahol a város fekszik. Megpillantottuk újra a régi várat, ég felé meredeznek falai, tornyának romjai. Alatta a dombon mindjárt szemembe ötlött a régi kastély, melyről barátom beszélt. Izgatottan ragadta meg karomat s oda mutatott:

— Látod ott a kastélyt, a kert közepén, mögötte az erdő.

A város szélén pihenőre megállott a század. A legények lehányták magukról a borjút, s gulákba rakták a fegyvereket. Engem magával vitt és szélesebben rohant előre, hogy nem tudtam követni. Mikor a kastély kapuja elé ért, megállott s bevárt. Együtt léptünk be a kastély udvarára.

Alig tettünk néhány lépést, ősz öregasszony közeledett felénk. Termete megtörött, arcán tömörkedő szenvedés nyoma látszott. Maga volt a megtestesült bánat. A főhadnagy gyorsan fölembe sugta:

— Zóra édesanyja, hogy megöregedett.

Kálmán kezét csókolt, engem bemutatott, miközben kérdőleg tekintett körül. Zórát keres-

TÁVIRATOK.

Az orosz japán háború.

London, január 12. A *Times* állítólag arról értesül Pekingből, hogy a tokiói kínai követ *Csing* hercegnek táviratozott, közli a japán külügyminiszter kívánságára, hogy Oroszország második felelete Japán javaslataira megérkezett, azonban kedvezőtlen, miért is Japán el nem fogadhatja. Ha Oroszország nem enged, Japán kénytelen lesz azonnal fegyvert ragadni.

London, január 12. A *Times* ama táviratról, melyet a tokiói kínai követ intézett *Csing* herceghez, továbbá még a következőket jelent: Tekintettel a háború eshetőségére, Japán azt kérte Kínától, hogy a legnagyobb semlegességet óvja meg és védelmezze az országban lévő idegeneket. Különösen tartsa fenn a rendet *Santungban* és *Jinanban*, hogy a külföldi hatalmak ne legyen kifogásuk a rendtelenség felhasználására és a támadólag való fellépésre.

A kék könyv.

London, január 12. Ma kiadott kék könyv a múlt év márciusától szeptemberig terjedő időközben Európa délkeleti részében történt eseményekre vonatkozó diplomáciai iratokat tartalmazza. Az utolsó nyilvánosságra került és 1903. szeptember 10 én *Londonba* érkezett pétervári angol nagykövvel távirat azt mondja, hogy félnapokon át beszélt *Lamsdorff* gróf orosz külügyminiszterrel s tőle arról értesült, hogy *Ausztria-Magyarország* és Oroszország részéről *Bulgáriának* adandó közlés készül. A két nagyhatalom szófiai képviselőjének közölnie kellett ezt társaikkal és pedig ama kéréssel, hogy támogassák őket úgy, hogy bolgár kormánytól szót emelhesse, kifejtve, hogy kormányuk magatartása a reformtervezetettel illetőleg meg nem változott, annak támogatásában egyetértének és a nehézségek másnemű megoldását nem fogják bátorítani.

Alkohol-ellenes egyesület Aradon.

(A legújabb mozgalomról.)

Arad, január 12.

Az embereket irtó nyavalyák és járványos betegségek együttvéve nem pusztítanak el a társadalom minden osztályából olyan nagy száralékot, mint az alkoholizmus.

A száraz kaszásnak semmiféle más betegség sem szolgáltat annyi és oly biztos kontingenst, még a tudóvész sem, mint a lelket, testet egyaránt megrontó és pusztító alkohol. Se-

ték szeméi. A bánatos öreg, úgy látszik, megértette tekintetét, mert könyekre fakadva mondotta:

— Meglátogatott az Isten főhadnagy ur. Elvitte az imádott leányomat.

Kálmán halotthalványan, mozdulatlanul állott helyén, mint egy kőszobor. Borzasztó fájdalom duhatott benne, elárulták remegő ajkai.

— Mikor ön eltávozott tőlünk, — folytatta *Zóra* édesanyja — leányomat betegség lepte meg. Száradt, fonnyadt mint pusztuló virág. Szótalan, merengő volt, hervadt napról-napra, s mire az első hó leesett, egészen elhervadt szegény. Nem panaszkodott senkinek, engem folytonosan biztatott, hogy jól érzi magát, meggyógyul. Hiába volt minden orvosi tudomány, meghalt az én drága leányom, aranyos gyermekem.

Hangja fuldokló zokogásba vészett. En néhány szóval vizasztalni próbáltam, s aztán elbucszunk tőle.

A főhadnagy szótlánul haladt mellettem, karon fogtam, mert nagyon bizonytalan volt a járása. Mikor azonban kiértünk az országra, kitört belőle a rettenetes fájdalom. Lerogyott az árokpartra s fejét tenyerébe hajtva úgy sirt, mint valami gyerek, miközben gyakran ismételte:

— Mindennek vége. Istenem, Istenem, miért tetted ezt velem?

hol nincs a halálnak oly biztos és dus aratása, mint az iszákosok között,

A statisztika adatai minden kétséget kizárólag mutatják, mennyi része van az alkoholizmusnak a halandóságban, az elmebetegségben és a bűnügyekben és vészes hatása még az ivadékokban is mutatkozik. Így pl. Angolországban 50—60.000-re teszik azoknak a számát, akik évenként az alkoholizmus következtében elhalnak, mihez még közvetve jelentékeny gyermekhalandóság is járul. Iszákosság folytán megbetegszik évenként 336.000. Kórházakban, tébolydákbán, dologházakban, vakok intézetében, van körülbelül 180.000 áldozata az iszákosságnak. A bűnesetek nyolctizedét az alkoholizmusra vezetik vissza. A kiadás szesz italokra meghaladja a 2.600 millió koronát. Az orvosok azt állítják, hogy az alkoholizmus egyik főoka a népek rossz és hiányos táplálkozása. *Liebig*, a híres vegyész mondja: az a kivételek közé tartozik, ha jól táplált ember iszákosság lesz.

Ki ne emlékeznék még az amerikaiak nemzetgyilkos politikájára, midőn az indiánusokat, azt a délceg és daliás szabad népet, mely versenyt futott a zebrával, a „tüzes vízre“ való szoktatás által nyomorék és akarat nélküli bárgy teremtésekké változtatták? Ime az alkoholnak testet-lelket romboló hatása.

Hogy Európa összes államaiban s így hazánkban is terjed az alkoholizmus, ez beigazolt tény. Magyarországra nézve a szesz italok fogyasztását illetőleg *Keleti* a következő statisztikai adatokat állította össze: *borfogyasztás 2477.000 hl., sörfogyasztás 450.000 hl., pálinka fogyasztás 2.187.000 hl.*

Legújában az egész vonalon megindult a küzdelem a modern pestis, az alkoholizmus ellen.

Az elmúlt 1903. évi április hó 14—19-ig *Brémában* már a kilencedik nemzetközi alkohol-ellenes kongresszust tartották meg. Sem terünk, sem időnk nincsen ez üdvös kongresszus lefolyásának részletes ismertetése, s csak annyit említenek meg, hogy ezen a kongresszuson, melyen az alkoholizmus elterjedése ellen számos és üdvös határozatok hoztak, az egész földkerekség összes művelt nemzetei, hírneves orvosok, tudósok, írók, politikusok, államférfiak és számos nő által képviseltették magukat. A magyar kormány kiküldötte dr. *N. Szabó Sándor* kultuszminiszteri osztálytanácsos volt, ki a kongresszus lefolyásáról és az ott hozott határozatokról terjedelmes, nagy gondtal és lelkes egyszerűséggel megírott s nyomtatásban is megjelent emlékiratban számolt be. Tehát a magyar kormány is megteszi kötelességét s feladatául tüzte ki a veszedelmes járvány elleni küzdelmet. Figyelemre méltó rendeletet bocsájtott ki az elmúlt év végén a magyar kultuszminiszterium az összes hazai tanintézetekhez, mely így szól: Az alkoholizmus népünk között is egyre terjed és a hol megjelenik, mindenütt nyomom követi elválaszthatatlan társa, a nyomor; a testi és lelki elzülés, a munkakedvnek, a munkabírásnak és a kereset, képességnek csökkenése, az állami lét és társadalmi rend szilárd alapjait képező családi élet legszentebb kötelékeinek meglazulása, a hitélet aláhanyatlása, egy szóval: az erkölcsi és anyagi pusztulás.

A népünket pusztító eme veszedelemmel szemben az erkölcsi élet irányításának egyik legfontosabb és legjótékonyabb hatású tényezője, az iskola sem maradhat tétlenül. Bár az iskola egymagában gyenge arra, hogy ily rettenetes ellenséggel megküzdjön, de bizik a miniszter a társadalom támogatásában s meg van róla győződve, hogy úgy, mint a művelt világ többi államában, nálunk is az egyesült, a

nemes célban összeforrott kitartó erőfeszítést áldás fogja kísérni.

Felhívja a miniszter az intézetek igazgatóságait, hogy gondoskodjanak arról, hogy minden osztályban a növendékek értelmi fejlettségi fokához mérten az alkoholizmus nyomán jelentkező anyagi és erkölcsi veszedelmek és a nemzet jólétét aláaknázó pusztítások az egészségügy, a közérkölc és közgazdaság szempontjaiból megvilágítva, a tanulókkal megfelelő módon megismertessenek. Egyben kéri a miniszter az igazgatókat, hogy a vezetésük alá tartozó tanerőket buzdítsák, hogy alkohol ellenes egyesületeket alakítsanak. Ezen rendelet alapján kapott a sorok írója megbízást, hogy ezen nagy horderejű kérdéssel foglalkozzék s indítsa meg a mozgalmat egy *Aradon alakítandó alkoholellenes egyesület szervezése érdekében*. Miután már évek hosszú sora óta szesz tartalmu italt nem iszom s 25 éve, hogy a dohányzással is felhagytam s a természetes életmód irodalmával állandóan foglalkozom s ilyen rendszerben is élek, dicsekvés nélkül szólva, hivatottnak érzem magam a fontos egyesület megalakítására.

Az első lépést tanítványaim körében már megtettem, előadásokat tartva nekik az alkohol élvezés káros hatásairól s a természetes életmód üdvös eredményeiről s hiszem, hogy tanítványaim elhagyva a középiskolát, lelkes hivatottak lesznek az ország minden részében alakuló alkohol-ellenes egyesületeknek.

De biztat a remény, hogy nagyrebecsült polgártársaim körében is visszhangra talál egyszerű szavam s édes hazánk minden részében megindult eme áldásos mozgalom elől nem zárkozik el s Arad városában is megalakíthatjuk az alkohol ellen küzdő, humanus célú egyesületet.

Nagy Sándor.

A budapesti rendőrség panamája.

(Borralaló a fogalmazó urnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Splényi Odön br. rendőrtanácsos esete után most újabb belső affér foglalkoztatja a budapesti rendőrséget. Ez az ügy még sokkal kínosabb. Bár Rudnay Béla főkapitány valamilyen elődénél szigorubbán őrzi a rendőrségi testület becsületét, mégsem volt módjában neki vagy másnak megakadályozni a szóbanlevő manipulációt. A botrányos eset a következő:

Potóczy Pál rendőrfogalmazó, a bejelentő hivatal főnökhelyettese beteges állapotára való tekintettel beadta a nyugdíjazás iránt való kérvényét. Potóczyt, aki legidősebb tagja a fogalmazói karnak s évek óta a bejelentő-hivatalban működött, nagyon terhelő cselekedetekkel vádolják. Manipulációjára, amelyet régóta folytatott már, véletlenül jöttek rá. A detektív-testület egyes tagjai akik külön megbízást kapnak, minden héten bejárják a fővárosi szállókat ellenőrzés céljából. Egy detektív a többi között január 2-ikén a Kerepesi-ut egyik ismert, nagy szállójába is benézett. Miután rendes munkáját elvégezte és semmiféle okot nem talált panaszra, a portás ezzel a különös kérdéssel fordult hozzája:

— Mit csináljak a Potóczy fogalmazó ur levelével?

— Micsoda levéllel? — kérdezte csodálkozva a detektív.

— Ezzel ni! — mondta a portás és előmutatott egy névjegyet, amelynek egyik oldalán ez volt: „Potóczy Pál székesfővárosi m. kir. államrendőrségi fogalmazó;” a másikon „B. u. é. k. késs hiva.” A detektív nagyon csodálkozott raj-

ta, hogy a bejelentő hivatal főnökhelyettese boldog újévet kíván egy portásnak; de ezt hamar érthetővé tette a szálló alkalmazottja. Elmondta ugyanis, hogy Potóczy minden esztendőben elküldi „jó kívánságait” s a portás *tíz husz Loro-nát* küld neki, amit a fogalmazó öt év óta mindig elfogadott.

— Tavaly csak 10-ikén küldtem a pénzt — mondta a portás — s addig kétszer lebüntetett. Szeretném tudni, hogy mennyivel eiégszik meg?

A detektív nem adott neki erre vonatkozó tanácsot, hanem gyorsan eltávozott. A portás pedig följelentést tett a rendőrségen. Erre megindult a vizsgálat Potóczy ellen, akinek módjában állt, sőt kötelessége volt a szállók ellenőrzése s az eféle kihágási ügyekben való biráskodás is. — Rudnay Béla főkapitány módfelett felháborodott, mikor a panamáról értesült. Magához hívatta Lassner Gusztáv rendőrtanácsost, a bejelentő hivatal főnökét s kérielhetetlen vizsgálatot rendelt el. Miután meggyőződött arról, hogy a régóta működő, érdemes rendőrtanácsost mulasztás, kelő ellenőrzés hiánya nem terheli, csak Potóczy ellen indult meg eljárás. A főkapitány Potóczyt *felüggesztette* állásától s miután az a vád is határozottan fölhangzott ellene, hogy több más szállóban az említetthez hasonlóan *pénzt fogadott el*, a fegyelmi eljárást is megindította Potóczy Pál ellen.

Az eset rendőrségi körökben óriási konsternációt keltett, mert ilyen leleplezés a jóbíró budapesti rendőrtestületben évek óta nem történt.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: *Tavasz*, operetta. (Páros bérlet.)
Csütörtök: *Svíhákok*, operetta. (Páratlan bérlet.)
Péntek: *Casanova*, operetta Tomori Melissza vendégfelléptével. (Páros bérlet.)
Szombat: *Hoffmann meséi*, opera. Tomori Melissza vendégfelléptével. (Páratlan bérlet.)

* **Vendégszereplés.** A székesfehérvári színház primadonnája Tomori Melissza két estén át fog vendégszerepelni az aradi színházban, pénteken a *Casanova* operettben lép fel, szombaton a *Hoffmann meséiben* fogja próbára tenni előttünk énektudását. A kisasszonyról sok jót hallottunk.

* **Fenn az ernyő nincsen kas.** Régi darabban egy darab mai világot láttunk a színpadon, olyan tiszta, olyan igazi világításban, amelyet a mai darabok nem nyújtanak. A nagyzás, vagy ahogy magyarul nevezik: a flancolás ma már annyira asszimilálódott a társadalmi élettel, hogy a fonákságait nem érdemesítik arra, hogy színpadra vigyék. Így fordulunk Szigligetihez s az ő munkájából konstatáljuk, hogy a mi mostani társadalmi életünk nem csak azóta romlott, amióta mi ismerjük, hanem romlott volt ez azelőtt is, talán mindig, a színészeknek tehát nem volt nehéz beletalálni magukat a helyzeteikbe. Nehéz volt azonban más. — Felszabadítani a beszédjüket a szerepük kötött formája alól s folyt a szavalás egész este vigan egész a fülfájásig. Csak *Bácsné* és *Aranyossy Janka* tudtak érzés szerint és nem a versformák szerint beszélni és tudott volna talán még *Győre* is, ha jobban tudja a szerepét. A szavalásoktól eltekintve az előadás jó volt, *Gazdy Aranka*, *Bónis* és *Zilahy*, tehát az előbbi kettővel együtt a drámai társulat java volt a színpadon s így nem lehetett megérezni, hogy műsorváltás hozta színre hirtelenül a darabot. Egyedül a sugó törekedett okvetlenül arra, hogy őt is észrevegyék. (a.)

* **Műsorváltás.** A színház tagjainak tömeges betegsége minduntalan zavarokat idéz elő a műsor összeállításában. Így a csütörtökre hirdett *Közönyt közönnyel*, Moreto vigjátéka, elmarad s helyette a *Svíhákok*-at adják. Szerdán este a *Tavasz* megy, pénteken *Casanova*, szombaton pedig *Hoffmann meséi*. E két utób-

biban Tomori Melissza, a székesfehérvári színház énekesnője lép fel m. n. t. vendég.

* **Hubay Jenő, az opera igazgatója.** Beavattott nelyről jelentik, hogy *Hubay Jenő*, a kiváló hegedűművész lesz a m. kir. operaház igazgatója. *Mader Raul*, az opera jelenlegi igazgatója egyik színház bérletére pályázik.

Napirendi vita a Házban.

(Tisza és a magyar vezényszó.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 12.

A képviselőház mai ülésének végén váratlanul érdekes és igen fontos vita vetődött felszínre. Egyik, mely a napirend megállapítása kapcsán jött szóba, a *tisztviselők fizetésrendezésének kérdéséről* illeti, másik pedig a magyar vezényszóra, illetve a *katonai biráskodásban a magyar nyelv alkalmazására* vonatkozik.

A Ház ülésének erről a részéről az alábbi tudósításunk számol be:

(A tisztviselők fizetése.)

Az ujoncozási javaslat második szakaszának vitája után következett a napirend megállapítása.

Okolicsányi László azt ajánlta, hogy ha a most napirenden lévő javaslattal végezték, a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó javaslatot vegye a Ház tárgyalás alá s csak azután kezdjen bele az ujoncmegajánlási javaslat elintézésébe.

Zichy Aladár gróf kijelenti, hogy ezt az indítványt úgy a maga, mint pártja nevében elfogadja.

Tisza István gróf miniszterelnök emelkedett most szólásra. Az urak itt — ugymond — két hó óta tárgyalják a katonai kérdéseket. Ha az ujoncmegajánlást az obstrukció céljaira fel nem használják, ez egy két nap alatt elintézhető lesz s áttérhetünk nyomban a tisztviselők pótlékára vonatkozó javaslat tárgyalására. És ha az urak arra hivatkoznak, hogy a *tisztviselők fizetésrendezéséhez sok magyar család érdeke fűződik*, én meg arra hivatkozom, hogy az ujoncmegajánlás elintézéséhez is nagy érdek fűződik, mert a *családi tűzhely mellett kiragadott póttartalékosok sorsa szintén eminens érdek*. A tisztviselői törvényt felruházhathatjuk visszaható erővel s így a tisztviselők érdeke nem fog szenvedni, de *ki védi meg a póttartalékosokat az önk frivol és embertelen eljárásának következményei elől?*

Rakovszky, Pichler és *Szederkényi* szóltak a miniszterelnök után s hangoztatták, hogy ők a tisztviselői törvény azonnali letárgyalása mellett vannak.

Tisza István gróf miniszterelnök: Kijelentem hogy semmi kifogásom nincs az ellen, hogy ha az urak *holnap* a véderő-provizóriumról szóló javaslatot idejekorán elintézik, a Ház letárgyalja a tisztviselők pótlékát illető javaslatot. Hangsúlyozni óhajtom azonban, hogy ez csak a *holnapi napra* vonatkozik. A mennyiben holnap a Ház a tisztviselői javaslatot le nem tárgyalná, holnapután már *feltétlenül* elővesszük az ujoncmegajánlást.

Ebben aztán az egész Ház megállapodott.

(A magyar nyelv.)

Volt szava a miniszterelnöknek *Rakovszky*-hoz is.

— *Rakovszky* képviselő urhoz — ugymond *Tisza* — most már én intézek egy kérelmet. Nagyon szeretném tudni s biznyára az ország is velem együtt, hogy a tisztelt néppártiak *mi az álláspontja a vezényszó dolgában?*

Rakovszky felpattant s így válaszolt:

— Azt szeretném tudni az ország, miként fogja teljesíteni a miniszterelnök ur a magyar

katonai perrendtartás iránt tett ígérését. Azt szeretné tudni az ország, igaz-e a N. Freie Presse hire?

— A képviselő ur sok mindent érint — felelt Tisza — csak hogy elterelje a figyelmet az én kérdésemről. A mi pedig azt a kívánságát illeti, hogy a katonai perrendtartás magyar ügye mikép áll, szíveskedjék elolvasni az Apponyi Albert gróf t. képviselőtársam interpellációjára tegnap adott válaszomat, aki azt tudomásul is vette.

— Mi nem kérjük most a magyar vezényszót — folytatta Rakovszky — de azért nem törünk azok ellen, kik azt követelik. Mi a magyar vezényszót jogosultnak, célszerűnek tekintjük, a mi programunk parlamenti hangoztatása elé azonban hasztalan emelne Polónyi ur tilalomfát, mint a hogy az önk katonai programjának nyolcadik pontja elé emelt.

Tisza István gróf nem hagyta ezt szó nélkül.

— A szabadelvűpárt katonai programjának ez a pontja — ugymond — egy negatívumot tartalmaz, még pedig azt, hogy a párt a hadsereg nyelvének megváltoztatására ezáltal nem óhajt intézkedést. A felől pedig biztos lehet a képviselő ur, hogy ha a szükség úgy hozza magával, akkor a programban kifejezett elv mellett meg fogunk állni itt a Hában is!

Ezzel az érdekes vitatkozás véget ért. Pichler és Rakovszky felszólaltak ugyan még személyes kérdésben, de már ezt a kis marakodást alig hallgatta valaki.

Műkedvelők a szinpadon.

(Az aradi polgári jótékony nőegylet estélye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Még alig zajlott le társadalmi életünknek az a fényes mozzanata, a mely az egyesült Vörös- és Fehér Kereszt egyesületek által rendezett nagyszerű Országos Vásárban csucsosodott ki, máris fokozott hévvel indult meg a jótékony asszonyok munkája a humanitárius tevékenység egy más irányában. Az Országos vásár sikere szép vagyonnal gazdagítja azt az alapot, a melyből egy háboru áldozatait kell segíyezni, meg azt, a melyik az elhagyott csecsemők gondozását teszi lehetségessé. Most már reá térnek arra is, hogy azokon segítsenek, a kiken nagyon sürgősen kell segíteni, mert ha nem kapnak segítséget, elpusztulnak.

A minden kereseti forrást nélkülöző szegény özvegyasszonyok sorsát az aradi polgári jótékony nőegylet karolja fel. És mikor ezt teszi, olyan feladatot teljesít, melyben senkise támogatja más, mint a társadalom felbuzduló emberbaráti érzülete. A Vörös Keresztnak máris óriási vagyona, a háboru borzalmainak elenyésztetése különben is állami feladat; a lelencügyet államilag szabályozták, oda se kell nagy mértékben a társadalom segítése. De ki ad egy kis tüzfát, ki ad egy kevés rántott levesre valót a jobb sorsra érdemes elöregedett özvegy asszonynak, ha a társadalom nem rakja össze erre a célra a filléreit?

Az aradi polgári jótékony nőegylet, melynek élén Arad leghumánusabb érületű ur-asszonya: Urbán Ivánné áll, bizton számít arra, hogy ezek a fillérek nem maradnak a zsebek mélyén elrejtve, mikor a jövő hó elején arról lesz szó, hogy a már ismételt jelzett színházi műkedvelői előadás révén: az elszegényedett özvegyek javára áldozzon a közönség. És számít arra is, hogy azok az urhölgyek, a kiket a nőegylet vezetősége a legközelebbi na-

pokban fellog kérni arra, hogy a nőegyleti műkedvelői előadásokon közreműködjenek és így lehetővé teszik a segélyre legjobban reá szorultaknak gyámolítását, nem tagadják meg ezt a közreműködést. A jótékony tudata hatványozza az erőt, a buzgalmat s aki azt hiszi, hogy kifáradt az Országos Vásárban, megújult lelkesedéssel varázsolja majd a közönség szeméi elé a nagy Rákóczi-kort abban a nagyszerű előképben, melyet Thaly Kálmán tervezete nyomán a színházban előadni fognak.

Urbán Ivánné elnök és Avarffy Imréné al-elnök nem lankadva, az égető szükséglet és nélkülözést teljesen ismerve, mindent elkövetnek, hogy az egész aradi társadalmat egy táborba gyűjtsék akkor, mikor a nyomorban sanyalódó özvegy asszonyok felsegítésének eszközeit kívánják megszerezni. És hogy ezeket az eszközöket most, a tél folyamán kell megszerezni, a mikor a nyomor sokkal jobban fáj, mint más évszakban, azt velük együtt átérzi mindaz, akinek keblében szív dobog.

Azért lesz fényes, impozáns a polgári jótékony nőegylet februári előadása, melyre most folynak nagy izgalommal az előkészületek.

Kristóffy József — főispán.

(A szatmári főispánváltás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 12.

A hivatalos lap mai száma publikálja, hogy a király Hugonnai Béla grófot, Szatmár vármegye és Szatmár-Németi szabad királyi város főispánját ez állásától, szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentette. Budapesti tudósítónk jó forrásból közli velünk, hogy Hugonnai utódjává Kristóffy Józsefet, a nagy-laki kerület országgyűlési képviselőjét fogják kinevezni s az erre vonatkozó királyi kérést a hivatalos lapban már pár nap mulva megjelenik.

Kristóffy Józsefet, a szabadelvű párt e régi, érdemes tagját nagy tehetsége, szorgalma és rendkívüli tevékenysége valóságos predestinálja arra, hogy egy oly előkelő megyének, mint a minő Szatmár, feje és vezetője legyen. Eddigi életpályáját komoly munkásság, elismerésre méltó agilitás s a közügyek iránt való páratlan lelkesedés jellemzi, a mit sok rokonszenves egyéni vonás, s mindezek mellett szívélyes, barátságos modor egészíti ki teljes képpé. Az ő előkelő egyénisége, nagy tudása s részrehajlatlan igazságzeretete a főispáni méltóságban megkésztetve fog érvényesülni s ha a kinevezés megtörténik, — a mire nézve forrásunk szavahihetőségét nincs okunk kétségbe vonni — csak gratulálni lehet a szatmáriaknak, hogy Hugonnai gróf utódjává Kristóffy Józsefet kapják.

A leendő főispán 1896. óta tagja az országgyűlésnek s ez idő óta a parlament munkálkodásaiban élénk részt vesz. Közigazgatási kérdésekben valósággal kapacitás, e téren való talentumát mint miniszteri fogalmazó, majd mint Csanád-megye főjegyzője jelentősen érvényesítette. Befolyt a munkás törvények alkotásába s később a parlament közigazgatási bizottságába lépve át, a közigazgatás rendezésével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott s e minőségben előadója volt a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatnak. 1898 óta a delegációnak is tagja.

A Bánffy-kormány távozása után közel állott ahhoz, hogy államtitkár legyen. Mint emlékeztető, Tisza István gróf szintén őt designálta első sorban a belügyi államtitkárságra s csak a körülményeken mult, hogy azzá nem lett. A szatmári főispánság Kristóffy karrierjében bizonyára csak egy lépcsőfok lesz a további haladásra. Hogy az ő politikai egyénisége a pártban mily tekintély, eléggé mutatja, hogy a legutóbbi évforduló alkalmából őt kérték meg a képviselőház elnökéhez intézendő beszéd tartására, a mi politikai időjósok szerint egy, a közel jövőben várható emelkedésnek szokott a biztos jele lenni. Kristóffy mint a Tisza-gárda egyik legtevékenyebb, legtalentumosabb tagja ismeretes, a ki azzal a ritka dicsőséggel bír, hogy minden pártban népszerűségnek örvend.

Főispáni kinevezése bennünket aradiakat közelről érint. Kristóffy itt végezte iskoláit, tagja az Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgató tanácsának s e révén nem csak sűrűn megfordul Aradon, de a város közügyei iránt is élénken érdeklődik s azokat főnt a minisztériumban szíves jóindulattal segíti elő, a mikor csak erre alkalom kínálkozik.

TANÜGY.

(—) Az aradi új segédtanfelügyelő. Megirtuk, hogy Tordai Vasady Lajos aradmegyei kir. segédtanfelügyelőt a vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte tőlünk. Az ekként megüresedett állás betöltése már megtörtént. A mai hivatalos lap közli ugyanis, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Faragó János pancsovai kir. segédtanfelügyelőt ezen minőségében Arad vármegyébe áthelyezte.

Egy stróman halála.

(Baltas András.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

A román nemzetiségi mozgalmak egy ismert nevű embere halt meg tegnap. A politikában nem vett részt, a közéletben nem játszott szerepet. A foglalkozása nem is igen predestinálta rá. Egyszerű nyomdász volt. A híressége az volt, hogy ő volt a román nemzetiségi sajtópörök legnevezetesebb strómanja.

Baltas Andrásnak nevezték. A nagyszombati Tribuna sajtópörökében vállalta el a felelősséget, holott mindig kétségtelen volt, hogy nincs annyi intelligenciája, a mennyi az inkriminált cikkek megírásához kellett. Egy időben ő volt a Tribuna névleges felelős szerkesztője.

Első ízben a kolozsvári esküdtszék ítélte el, 1891-ban. 1893-ban újra a bíróság elé került s az ítéletben reá szabott büntetést a szegedi államfogházban ülte le Russu Sirianu Jánossal és Albini T. Septimiussal egyetemben. Nehány év előtt újra elítélték, több havi fogházra, amelyet már azután töltött le, hogy a nagyszombati Tribuna megszűnt.

Beteg volt, a mikor kiszabadult. Azt mondták, hogy a sok raboskodás viselte meg. E mellett nyomorba is jutott. Az aradi román lap hívta föl a könyörületesek figyelmét reá és gyűjtést is indított a javára, amely azonban nem járt eredménnyel. Azok, akik helyett a bíróság elé állott Baltas és akiknek bűnéért a börtönbüntetést leülte, nem gondoskodtak róla, hogy megéljen.

A sajtópörök révén nagy hírre jutott nyomdász, Baltas András azután tegnap meghalt.

Nem sokkal élte túl a lapot, amelynek szerkesztői egy időben az ő neve mögé bujtak. A román lapok úgy bucsuztatják, mint mártírt, min' a ki a strómankodásával üdvös, nemes dologt cselekedett. Pedig, hogy mi üdvös dolog van a nemzetiségi politikára abban, hogy az izgatók helyett egy beugrasztott nyomdász üljön a börtönben: igazán nehéz megérteni.

Az aradi céh-zászlók.

(Vihar az ipartestület ülésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Az aradi ipartestület tegnap délután *Berán* Antal elnöklete alatt előjárásági ülést tartott, amelynek sorrendjében különös érdekességű vitára adott alkalmat a céhek zászlójának elhelyezése iránti kérdés.

A céhek zászlói tudvalevőleg a minoriták új templomának felépítése előtt a régi templomban voltak elhelyezve. Mikor ezt lebontották, a zászlókat azzal a kijelentéssel adták vissza az ipartestületnek, hogy őrizze meg azokat az új templom felépítéséig: akkor majd visszaveszik és a templomban elhelyezik őket. Mikor azonban az új templom elkészült, először nagyon bizonytalan formában, majd egyre erősebb alakban terjedt el az ipartestület tagjai között az a hír, hogy *Csák* Ciriák dr., a minoriták rendfőnöke, nem akarja a céhek zászlóit visszafogadni és a templomban őriztetni. Az ipartestület vezetősége bizonyosságot akart szerezni e szállongó hírek tekintetében, és levelet intézett *Csák* Ciriákhoz, hogy mi az igaz a dologban, visszaveszik-e a zászlókat vagy nem? Ha igen, akkor milyen feltételekhez kötik a céhek eme ereklyéinek megőrzését.

Csák Ciriák e kérdésekre ugyancsak levélben válaszolt, kijelentvén, hogy igenis hajlandó a zászlókat a templomban elhelyeztetni, ezt azonban négy feltételhez köti. Még pedig: Először is tartozik az ipartestület teljes számban megjelenni minden vasárnap a nagymisén. Másodszor: A Keresztjári napokon tartozik az ipartestület az ünnepi menetben zászlói alatt résztvenni. Harmadszor: Az ünnepi menetre hasonlóképp, és negyedszer a buzászentelésekre ugyancsak céhzászlók alatt testületileg kivonulni.

E levél kapcsán élénk és izgatott vita keletkezett az ülésen. A vita szonokai, *Rozmanith* Albert és *Klein* Ignác alelnökök, valamint *Gábor* András előjárásági tag is hevesen kikelték e feltételek ellen, azzal érvelve, hogy az ipartestület nem kötelezheti magát ilyen kívánságok teljesítésére; eltekintve attól, hogy a testületnek más vallású tagjai is vannak, az iparos osztály, amely az egyháznak mindenha a legbübb és leglátványosabb támogatója volt: nem ilyen bánásmódot érdemelt. Templombajárássra és vallási aktusokon való megjelenésre kényszeríteni valakit ugyanis hiábavaló, mert aki nem vallásos érzelmű, de annak mutatja magát, az nem erényt, hanem bünt, hazugságot követ el.

A vita eredményeképp kimondotta az ipartestület, hogy a rendfőnök levelére egyáltalán nem is válaszol és lemond arról, hogy a céhek zászlóit a minorita templomban helyezték el. Miután azonban egyes céhek, mint például az ácsok, akik állandóan életveszélyes munkával foglalkoznak, határozottan követelik, hogy a védszentjeik képét viselő, megszentelt zászlók templomban őriztessenek: elhatározta az ipartestület, hogy az illető céhek zászlóit a Kápolna-utcában levő *Flórián-kápolnában* helyezi el. Ez már a mai nap folyamán meg is történt. A többi zászló a céhek kívánsága szerint vagy az ipartestület d. sztermében, vagy a melléktermekben nyer elhelyezést.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Január 16. Az atletikai klub bálja (Fehér Kereszt.) — Az arad-gáji önkéntes tűzoltókar táncestélye (Gáji iskola.) — Az aradi m. kir. posta- és táviráda altisztek és szolgák táncvigalma (Központi szálloda.) — A makói israelita jótékony négyzet thea estélye.

Január 17. A pankotai jótékony négyzet táncvigalma (Fehér Kereszt.) — A magyarországi szabómunkások és munkások egyesülete aradi csoportjának táncvigalma (Központi Szálló.) — A gyoroki önkéntes tűzoltóegység táncvigalma (Nagyvendéglő.) — Alarcos-bál a Fehér Keresztben.

Január 30. Az aradi waggonyári önkéntes tűzoltókar táncestélye (Központi Szálló.)

Február 1. Tanítók bálja (Polgári fiúiskola.)

Február 7. Az aradi borbély és fodrász ifjuság táncvigalma (Központi Szálló.)

Február 13. A szegény tanulókat segélyező egyesület bálja (Fehér Kereszt.)

(=) A waggonyári tűzoltók táncestélye. Az aradi waggonyári önkéntes tűzoltókar fennállásának tizedik évfordulója alkalmából január hó 30-án, szombaton a Központi-szálló összes termeiben zártkörű táncestélyt rendez. Belépődíj: személyi jegy 1 kor. 80 fillér, család-jegy (3 személy) 3 kor. 60 fillér. A tiszta jövedelem a tűzoltóság felszerelése alapja javára fordítatik.

(=) Az aradi borbély és fodrász ifjuság február hó 7-én, vasárnap az árvaház javára a Központi szálloda összes termeiben zártkörű táncvigalmat rendez.

Katonaság Talpason.

(Agyonszigazott 33-as bakák.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Holnap, *szerdán* reggel az aradi és csanádi vasutak külön vonatán egy század 33-as katonaság fog Talpasra kivonulni, hogy ott a fellázadt szociálisták között rendet teremtsen.

A talpasi állapotok vigasztalanságát a járási főszolgabíró és a királyi ügyész megjelenése a helyszínén nem szüntette meg. Sokkal mélyebben beleásták magukat a lunkasági románok a szocializmus örvényébe, semhogy a hatóság emberei békitő szóval, fenyegetéssel hatni tudnának rájuk.

Tegnap újra jelét adták annak, hogy a hatóság előttük nem tekintély, mikor ugyanis *Csukay* Gyula főszolgabíró künn járt Talpason, hogy a vizsgálati jegyzőkönyvet, melyet a panaszokkal felvett, aláírassa, a zendülők közül mintegy huszan ellene szegültek a főszolgabíró azon felszólításának, hogy a jegyzőkönyvet a község házában írják alá. Azt kiáltották a főszolgabírónak, hogy jöjjön le az udvarra és ott írassa alá a jegyzőkönyvet. Ennél azonban aggasztóbb és komolyabb hátterű az a hír, hogy a zendülők elvágták a táviráda és telefonvezetéket.

Mint hogy az ilyen és az ehhez hasonló tünetek arra engednek következtetni, hogy Talpason még mindig nincs helyreállítva a rend és a béke, a vármegye vezetősége elhatározta, hogy megteszi a szükséges lépéseket.

Urbán Iván főispán még tegnap délután sürgönyileg azt a kérelmet intézte *Tisza* István gróf belügyminiszterhez, hogy a törvényes állapotok helyreállítása érdekében engedje meg, hogy Talpasra katonaságot vezényeltethessen ki. Tegnap éjjelután két órakor jött meg a belügyminiszter távirati válasza, melylyel a katonaság kirendelését megengedi.

Ennek folytán *Dálnoki Nagy* Lajos dr. alispán még ma megkereste az aradi 33.

gyalogezred parancsnokságát, hogy egy század katonaság kivezényelése iránt intézkedjék.

A várban erre kiadták a készenléthe helyezett száz katonának az indulási parancsot, melynek értelmében a katonaság holnap reggel indul el Talpasra, a hol előreláthatólag három-négy hétig fog maradni.

Alig egy éve, hogy az aradi házlezred egy százada *Soprőről* hazaérkezett, új utra készül a század: a talpasi zendüléshez rendelték ki őket, nagy keserűségére annak a száz katonának, akikből a talpasi századot összeállították.

Nincs sorozás, egy században alig van harminc-negyven embernél több, száz embert tehát — ennyit rendeltek ki Talpasra — egy századból nem lehet kiállítani. Az ezredparancsnokság ennél fogva úgy intézkedett, hogy a negyedik zászlóaljnak mind a négy századából a 13., 14., 15. és 18-ik századokból huszonöt-huszonöt embert rendeltek ki s ezekből egy századot alakítva *Garzarolli* kapitány vezénylete alatt készenléthe helyezték.

A legénység, az a száz ember, akiket a készenléthe beosztottak, nem örül a talpasi kirándulásnak. El van keseredve miatta és előre retteg a megkettőzött erejű szolgálatától a kettős lénungra való kilátás mellett is. Ennek megértéséhez tudni kell, hogy a múlt hónap óta a szolgálatban maradt bakákat valósággal elszigazza a sok őrszolgálat. A legénység állománya tudvalevőleg a lehető legcsekélyebb, különösen az volt a tegnapi napig, amíg a pórtartalékosok bevonultak.

Az őrszolgálat teljesítésében ugyan a rezervisták nem sokat segítenek az öreg bakákon, mert azokat ilyen fontos szolgálatok teljesítéséhez valósággal újra kell betanítani. Így aztán minden közlegényre körülbelül harmadnaponként jut az őrszolgálat, ami ilyen hideg időben nem csekély dolog. Akkora a szükség a legénységben, hogy az éjszakai szolgálatokat december óta nem tudják századonként végeztetni, hanem az őrségeket a három zászlóaljból naponként koncentrállják, s így minden bakára harmadnaponként jut a szolgálat. Erthető tehát, hogy a legénység fél a talpasi kirándulástól.

Az avizót tegnap este adta ki az ezredparancsnokság a készülődésre. A kirendelt század parancsnokának kezelhez 1400 korona előleget utalványoztak az ezred pénztárból. A százzal a következő tiszték mennek Talpasra: *Galvetti* Dárius és *Popovits* főhadnagyok, *Zolta* és *Meissl* hadnagyok.

Az Országos Vásár elszámolása.

(Nyolcezer korona bevétel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Az aradi Vörös Kereszt és Fehér Kereszt egyesületek Országos vásárja, melynek fényes erkölcsi sikeréről már megemlékeztünk, anyagilag is feltűnően szép eredményt tud felmutatni.

Aradon régen volt mulatság, melynek oly óriási bevétele lett volna, mint ennek az Országos vásárnak. Ezek hosszú során a legszorgalmasabb gyűjtők sem tudnak annyi pénzt összeszoborozni, mint az elmúlt szombaton tudott néhány szép nő szem és mosolygó ajk.

A sátoztartó urnók, kik a sátraikhoz beosztott elárusító hölgyektől az egyes bevételeket átvették, ma délután összejöttek *Urbán*

Ivanné főispánné lakásán, ahol az elszámolást megejtették.

Az elszámolás eredménye felülmúlt minden várakozást, mert a hozzávetőleges kombinációk szerint hat-hétezer korona volt várható. A ma megejtett elszámolás azonban ezt az összeget jóval túlhaladta, amennyiben a bevételi főösszeg 8236 korona 09 fillér. Ez a bevétel a sátraktól, a belépő díjaktól, a felülfizetésekből és a Wadowsky Gusztávné által gyűjtött összegből származik.

A végösszeg a következőképp oszlik meg az egyes sátrak között:

	Korona
Gazdy Aranka virágárulás	162.90
Marosi Miklósné szivarsátor	346.19
Herzel Bernátné büffője	514.22
Reiber Emilné déli gyümölcsösátra	151.20
Lacszay Endréné büffője	1040.—
Bréda Viktorné grófné pezsgősátra	842.50
Abaffy Emilné teaháza	364.—
Sealay Antalné postasátra	762.86
Bánhidý Antal báróné cukrászdája	718.61
Tisch Mór dr.-né sütemény-sátora	851.50
Keller Izsóné gyermek játéksátra	160.—
Monte-Mikalaka játékbarlang (belépő-díjak)	103.38
Monte-Mikalaka játéknyereménye	514.65
Pénztári bevétel	1336.20
Wadowsky Gusztávné gyűjtése magánosoktól és vállalatoktól	540.—

Ez a szép eredmény kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy az Országos Vásár elárúító hölgyei nagyon sokat mosolyogtak és hogy a pénzes férfiak drágán fizették meg a szép mosolyokat.

Amde a jótékony ügye sokat nyert. A két jótékony ügyelet vezetősége büszkén tekinthet vissza a fáradtságra és a sikerre. Az egyik a másikat nyomon követte.

A mulatság rendezősége a Wadowsky Gusztávné gyűjtőívén szereplő adakozóknak és a felülfizelőknak később fogja köszönetét nyilvánosan is kifejezni.

HIREK.

Vármegyék mozgalma a pénztárak visszaállításáért.

— Az Aradi Közönség tudósítójától. —

Arad, január 12.

A Széll-kormány balul sikerült intézkedései közé tartozik a megyei pénztáraknak és számvevőségnek a belügyminiszter hatásköréből a pénzügyminiszterhez történt átutalása. Mindössze egy éve még csak, hogy ez a törvény végrehajtatott, máris a közigazgatás minden ágában érzik a hátrányait. Nemhogy egyszerűsítette volna a közigazgatást, de az szó szoros értelmében az ügymenet megnehezítésére szolgált.

A vármegyék most megmozdultak, hogy a közönségre nézve kényelmetlen intézkedés visszavonassék s a megyei pénztárakat és számvevőségeket visszaállítsák a régi alapra, és újra a belügyminiszter hatáskörébe rendeljék, aki legjobban ismeri a vármegyék intencióit és soha azzal ellenkező intézkedéseket nem tett. Somogy vármegye volt az első, amely belátta a pénztárak államosításának hátrányait. Ezután Bács-Bodrog következett. Tegnap vette Arad vármegye a feliratot, melyet párttlás végett küldtek meg s amely februári megyegyűlésnek egyik igen fontos tárgya lesz. Beszéltünk a vármegye több előkelő vezető férfiával, akik mind remélik, hogy a törvényhatóság csatlakozni fog a bács-bodrogi felirathoz, kárhóztatva, a vármegye közönségének érdekeivel homlok egyenest ellenkező intézkedést.

A visszaállítás, a legnagyobb valószínűség szerint meg is fog történni már azért is, mert Tisza István gróf, a jelenlegi miniszterelnök volt annak idején Széll Kálmán e javaslatának egyik legnagyobb ellenzője.

Szabadságharci ereklyék.

— Ajándék a Nemzeti Múzeumnak. —

Arad, január 12.

Aradon valóságos kincsesbányája van a 48-as időknek. Polgároknál féltve őrzött kincs gyanánt folyton találunk újabb és újabb okmányokat, emléktárgyakat, amelyek mind a nagy idők emlékeit idézik fel.

Legutóbb is felfedeztek egy érdekes okiratot a szabadságharc idejéből. A világsi fegyverletétel után kelt ez a megindító irás és benne az aradi vár hadbírója könyörög kegyelemért Damjanich-nál az aradi fegyencek számára, mert — ugymond — börtöneiken kívül is foglyok maradnak ők.

Damjanich, a komoly katona, néhány az okiratra vezetett sorban megadja a kegyelmet.

A két emlékezetes irat így hangzik:

Aradi-vár, 1849. augusztus 16.

Hazánk jelen nyomasztó körülményei között, midőn országos ügyünk szerencsétlensége fölött minden jobbérzésű honpolgár gyásznapot ül, tisztí kötelességemnek tartom a vár fogházában levő magyar fegyencek számára tábornok urnál általános kegyelemért esedezni! Részint mivel fegyenceink felett ily szomorú helyzetben törvényes vizsgálatot tartani lehetetlen; részint mivel ők nem annyira bűnösök, hogy a kegyelemre méltók ne volnának; nem annyira kivetkőzöttek az emberi és hazafiság érzetéből, hogy a közbánat részvételére fogékonytalanok lehetnének. Börtöneiken kívül is foglyok maradnak ők; a kegyelem láncukat nem tépheti szét; csak egyszerűsítendő azokat Könyörületet a szerencsétleneknek egyformán!

Mukits, s. k.

főhadnagy hadbíró.

Ezt a kérvényt Damjanics tábornok a következő irattal látta el:

A bentirt megfenyítendőknak büntetését elengedem.

Aradi-vár, 1849. augusztus 16.

Damjanich s. k.

Az értékes ereklyét megtalálójá felküldte Budapestre a Nemzeti Múzeumnak, ahol a levéltárban fogják elhelyezni.

— A magyar vezényszó ellen. Az osztrák delegáció költségvetési bizottságában — mint Bécsből táviratozzák — ma Pitreich közös hadügyminiszter Bachrenreiternek a magyar katonai ügyekre vonatkozó interpellációjára érdekes kijelentéseket tett a hadsereg vezérlete és a vezényleti nyelv egysége felől. Kijelentette, hogy a közös hadseregben egységes szolgálati és vezényleti nyelvre feltétlenül szükség van, azt nem lehet megbontani. E tekintetben érvényesülni fognak a király nézetei is, ki a hadsereg egységének sértetlenségét hangoztatta. De így nyilatkozott annak idején — ugymond — Deák Ferenc és Andrássy is, kik a jövőbe látva, az egység megőrzésében találták meg a legnagyobb garanciát a hadsereg sikereire. Szóval Pitreich lovag a magyar vezényszóról s az ezzel kapcsolatos nemzeti követelményeinkről mit sem akar tudni.

— Arad szabályozása. Tegnap említettük, hogy Boros Vida és társai törvényhatósági bizottsági tagok a város szabályozási terveinek elkészítése céljából bizottság kiküldését indit-

ványozták a tanácshoz intézett beadványukban. Ez az indítvány a holnapi közgyűlés tárgysorozatába is felvételvé, az előkészítő tanácsülés ma foglalkozott vele, és úgy határozott, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek a bizottság kiküldését.

— Seefried Ottó — gróf. Bécsből táviratozzák, hogy a király Seefried Ottó bárót, unokájának férjét grófi rangra emelte.

— Templom a Ferenc téren. A Ferenc-téren tervezett új zsidótemplom ügyében beadott kérvény és ennek ellenében Németh József csanádi püspöki helynöknek a város közönségéhez intézett átirata ma délután foglalkoztatta a városi közgyűlés sorrendjét előkészítő tanácsulást. A tanács a sokoldalú nehézségek miatt nem hozott ez ügyben véleményes jelentést, hanem úgy intézkedett, hogy az izr. hitközség kérelme és a temesvári róm. kath. püspökség átirata nyílt kérdésként kerüljön a közgyűlés elé.

— A míg a helyzet nem tisztul. Tisza István gróf miniszterelnöknek a képviselőház munkaprogramjáról tegnap mondott beszéde — mint Bécsből sürgönyzik — nagyon elkedvetlenítette a cseheket és lengyeleket, akik legközelebb indítványozni fogják, hogy az osztrák delegáció költségvetési bizottsága addig ne dolgozhassék, míg Magyarországon a helyzet nem tisztázódik.

— Jégünnepély. Az aradi korcsolyázó-egyesület városiigeti jégpályáján január hó 13-án, szerdán délelőtt 11 órától déli 1 óráig a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara fog játszani. Belépti díj nem tagoknak és nézőknek a csarnokban 60 fillér.

— A számonkérő szék ülése. Aradváros számonkérő széke Institoris Kálmán polgármester elnöklete alatt ma délután kezdte meg az egyes hivatalok ügykezelésének ellenőrzését és felülvizsgálását.

— Két adomány kiosztása. Institoris Kálmán polgármesternek Aradváros holnapi közgyűléséhez beterjesztendő havi jelentése két derék adomány kiosztásáról emlékezik meg. Erre vonatkozólag a jelentés a következőket mondja: Örömmel számolok be két nemes szívu emberbaráti ténykedésről. Az elmúlt december hóban ugyanis, amidőn a zord téli hideg és munkahiány folytán az anyagiakban szűkölködő szegény polgárok a jótékony adományokra legjobban reá utalva vannak, Andrányi Károly törvényhatósági bizottsági tag ezer koronát, a Szab. anyagpapirgyár száz koronát bocsátott rendelkezésünkre oly célból, hogy ezen összegeket az éhséggel küzdő szegények között szétosztam. Ezen megbízatásnak olyképen tettem eleget, hogy az Andrányi-adományban karácsony estéjén, a szeretet ünnepén száz teljesen szegény, a legnagyobb részt nagy családdal bíró munkaképtelen polgárt részesítettem, a szalmapapirgyár adománya pedig most áll kiosztás alatt.

— A cár a japán-orosz konfliktusról. Londonból táviratozzák: A cár a karácsonyi ünnepek alatt kijelentette, hogy a békét most már teljesen biztosítottának hiszi. A kormánykörök is osztoznak a felfogásban, be a lakosság között riasztó hírek vannak elterjedve.

— Arad fuvarozási szabályrendelete. A város holnapi közgyűlésén veszik tárgyalás alá azt a szabályrendeleti javaslatot, mely az Arad szab. kir. város területén fuvaros teherszállítással iparszerűleg foglalkozókra vonatkozik. A szabályrendelet tizenegy pontból áll. Ezekből a közönséget az a pont érdekli, mely a díjakat állapítja meg. A kérdéses pont szószerint így hangzik:

1. Minden kerület körletén belül 2 köbméter fa, 1/2 köbméter homok, 250. drb téglá. vagy

más 10 métermázsra sulyig terjedő teher egy-szeri fuvarozásáért fizetendő 70 fillér. 2. Ugyan-ezen tehernek egyik kerületből a szomszédos kerületbe való fuvarozásáért fizetendő 80 fillér. 3. Az első pontban felsorolt terheknek a nem közvetlen szomszédos kerületbe való fuvarozásáért fizetendő 1 korona. 4. Az első pontban felsorolt terheknek a kiindulási helyről a harmadiknak eső kerületbe való fuvarozásáért fizetendő 1 korona 20 fillér. 5. Gáj külvárosba való fuvarozásáért fizetendő 1 korona 40 fillér. 6. Sága külvárosból Gájba való fuvarozásáért fizetendő 70 fillér. 7. Minden ezen fel nem sorolt helyre való, a Legelősoron és annak vonalán kívül eső églatelepekről beszállítandó téglafuvarozásáért fizetendő díj magán alku tárgyát képezi. A kerületekben határvonalat képező ama utcákba, melyek a két kerületben is bent vannak, teljesítendő fuvarért a megrendelőre kedvezőbb díjtétel számítandó. Szabadságukban áll a fuvarosoknak a szállítást a kitüntetett díjknál olcsóbban is telje iteni. A szállítási vállalatoknak nagyobb teherszállítmányok szállítására szolgáló nagyobb kocsiakra ezen díj-szabás nem terjed ki. Ezen díj-szabás a fuvaros költségén kinyomatandó és minden fuvarosnál készen tartandó és a kocsit igénybe venni akarók kívánatára előmutatandó.

— A cárné fülbaja. *Szentpétervárról* táviratozzák, hogy a cárné fülbaja annyira rozszabodott, hogy komoly aggodalmak merültek fel. A cárnét orvosai nem engedik Krimiába utazni.

— A csanádi egyházmegyéből. A megyés püspök az alábbi s. gödlekészeket disponálta: *Berky* János Temes-Ságról Német Cernyára, *Konecsny* Jánost Német-Cernyáról Temes-Ságra, *Fábian* Józsefet ideiglenesen Makóra és *Kovács* Lajost ideiglenesen *Menyházára*.

— A német császárról. *Boroszló*ból táviratozzák: *Vilmos* császár tegnap este fél kilenc órakor Landeshutból ideérkezett és azonnal a hercegerseki palotába hajtatott supére. *Skrbenski* bíboros hercegersek ez alkalommal a császár jobboldalán és dr. *Kopp* hercegersek baloldalán állt. Résztvettek az estélyen *Skrbensky* magántitkára, *Picha* és *Steimann* püspöki titkos kamarás.

— A jegyzőségéd regénye. Egy fiatal jegyzőségédnek nehéz volt az élet; nagyon szerelmes volt, s meg akart szabadulni. Nem sikerült. Az életunt *Trandafir* *Virgil diécsi* huszonegy éves jegyzőségéd. Ugy mondják, nagyon szerelmes volt egy asszonyba. Az asszony elvált a férjétől, de még se lehetett az övé. *Trandafir* e fölött való elkéseredésében mellbe lötte magát. A lövés nem okozott halálos sebet. Az első orvosi segítséget dr. *Löv* Mihály borosbesi járásorvos adta neki, s most már tul van a veszélyen.

— Kina forradalom előtt. Sanghaiból táviratozzák, hogy az *anyacsászárné* előkészületeket tett, hogy *bármely pillanatban menekülhessen Kínából*. A kínai lakosság apatikusan várja az eseményeket. A déli tartományokban biztosra veszik a dinasztia bukását és háboru esetén meg fogják ragadni az alkalmat a mandsu-uralom megtörésére.

— Csödbbe jutott zálogkölcsonintézet. *Nagyváradról* táviratozzák, hogy a *Klein Mór* zálogkölcsonintézet 200,000 korona passzív val csödbbe jutott. *Klein Mór* cégtulajdonos *öngyilkossági kísérletet* követett el. A csödb folytán sok fővárosi és vidéki ékszerész károsodott.

— A fapusztító gáz. Még a nyár folyamán történt, hogy a Baross- és Salacz-parkokban a csövek elromlása következtében nagyobb mérvű gázömlés történt, és a kiömlött gáz a parkok fáiban sok kárt okozott. A város akkoriban felhívta a gáztársulatot, hogy intézkedjék a gázcsövek megjavítása itánt, mert különben az előforduló károkért a társulatot teszi felelőssé. Ezügyben ma terjesztette be a tanács-hoz a gáztársulat a jelentését.

— Tempora mutantur. A bur háboru egyik legnagyobb hőse, az angolok egykori réme, vállalta magára a missziót, hogy bur honfitár-

sait, kik Indiában angol fogságban snylődnék, rábírija, hogy tegyék le az angol állampolgári esküt. Adják meg végre magukat, hisz ugyis vége mindennek. Igen, vége mindennek, az angol nagy és hatalmas és Transvaal angol kézben nagy és hatalmas marad. És a szabadság? . . . fogják kérdezni ököibe szorított kezekkel a foglyok. És *Delarey*, a szabadság hőse, ki kardjával mutatta meg, hogy milyen is a szabadság, majd megmagyarázza nekik szépen, akadémiakusan, hogy hát minék is firtassuk megvan az is. Hiszen a szabadság oly relativ fogalom.

— Bányarobbanás a Kaukázusban. Krimből táviratozzák: A *Hoffin-féle* naftabányában eddig ismeretlen okból több nafta rezervoár felrobant. Száz munkásnál több odaégett.

— Merénylet egy kereskedő ellen. *Bécsből* táviratozzák, hogy *Kirchmayer* Rudolf bécsi kereskedő ellen ma merényletet követtek el. A kereskedő éppen be akart csengetni a lakásán, mikor a kapu alatt egy leány, aki vért rá, revolverből reá lött. Hatszor lött, öt golyó nem talált, a hatodik a kereskedő vállába furdott. *Kirchmayer* csak annyit tud a merényletről, hogy *Tildának* hívják és hogy rendőri felügyelet alatt áll. Tettének oka valószínűleg szerelemföltés.

— Elsülyedt postagőz. *Viktóriából* (*Brit Columbia*) táviratozzák, hogy a *Dallan* nevű postagőz ötvenhárom emberrel elsülyedt.

— Öngyilkos főhadnagy. *Zárából* táviratozzák, hogy a minap a tengerparton egy uri ember holttestét találták, melyről azt hitték, hogy gyilkosság áldozat. Most azt jelentik, hogy a budapesti rendőrség felismerte a holttestben *Komlóssy Jenőt*, a 69 ik gyalogezred számvivő főhadnagyát. Megállapították, hogy öngyilkosságot követett el. Még a mult év decemberében tünt el galliciai állomásáról, de már akkor megírta bátyjának, a török-kanizsai postamesternek, hogy életének véget vet.

— A Porter-féle fényképezőrendkívüli közkedveltségnek örvend. Naponta nagyszámu fénykép foly be nagyítás céljából, mivel a közönség meggyőződött arról, hogy ujabban e cég különös figyelmet szentel a képek kidolgozásának. E valóban művészi módon retusozott életnagyságu fényképek minden ház díszét képezik. A közönség igen előnyösen juthat e páratlan kedvezményhez; hiszen csak 10 korona árut kell bevásárolni *Porter* Aruházában és a papirkeretért csupán 3 korona jár. A farsangi szezonra igen dus választékot nyújt az összes cikkek közül az áruház. Cipőáruk még soha ily nagy mennyiségben nem voltak képviselve és a nagy raktárhoz képest az árak is lényegesen szállítottak le. Telefon 324. Választékok késő estig házba küldetnek.

— Nátha, köhögés, rekedtség, nyálkásodás és torokbeli ingerrel kitűnő hatása a Senega me'ipasztilla. Kapható *Kossuth* gyógyszerárában, *Boros* Bóni-*tér* 15. (Mangi ház.) Ara egy korona.

— Szoba illatok a legfinomabb minőségekben. 1 üveg 70 fillér *Vojtek* és *Weisz* cégnél Aradon.

A kereskedők rémei.

(Bányászvetkezést a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Szemenszedett tolvajbanda állott ma az aradi törvényszék sorompói előtt. Heten, mint a gonoszok, de mindannyian büntetett előéletűek és mindannyian husz éven aluliak. A legtöbbje tizenöt éves, szóval a legreményteljesebb korban. Van köztük olyan is, aki tizenhat éves kora dacára már négyszer volt büntetve. Valamennyien kivétel nélkül lopásért és orgazdaságért voltak büntetve. Van köztük néhány olyan ártatlan külsejű, hogy senki sem sejtene alatta az elvetemedett és megrögzött bűnöst. Ez ilyenek még sokra fogják vinni. Van kilátás rá, hogy még fegyházi lakosok lesznek.

Es akad a bandában egy egészen kezdő, *Gajda* László. Fiatal gyerkőc, mintha az iskola padjairól került volna a vádlottak padjára. Tapasztalatlanságával a többiek mellett kirl. első kísérlete volt ez, a miért most a bíróság elé került. Még javulhat, bár megíátszik rajta a többi tapasztaltak fészülésének nyoma.

A tolvajszövetkezet különösen az üzletekre fordított kiterjedt figyelmet. A bűnükben van valami meghatóan naiv. Nem az a piszkos és undorító eiveteműtség teszi őket tolvajokká, mely csak arra törekszik, hogy másoknak ne legyen, de nekik mindentől sok. Ezek azért lopnak, mert tejszik nekik a társasági forma, melynek keretében lopásaikat elkövezték, s mely arra jó, hogy mindenki kap a loptótból, ha banda tag. Azután meg a hajóbintára, cigarettára is kell pénz, s szívesen koplálnak is. A gyomrukért nem lopnak. Ők a tolvajvilág bohémjei.

A banda tagjai *Vangyel Farkas* Béla, *Czenker* Sándor, *Gruits* Lázár, *Gajda* László, *Arisztán* Kornél, *Kiss* Mátyás és *Gáti* Sándor. A bűnlajstromnak első tétele az, hogy a *Nagy* *Farkas-féle* üzletből öt kiló kockacukrot és öt kiló keményítőt loptak. Elosztották egymás között, ugy, hogy mindenik kapott egy marék cukrot és marék keményítőt. Ez pénzzé téve tizenhat fillért jövedelmezett.

Bichler Dávid szobafestőtől ecsetet, *Löcs* *Rezsőtől* egy üveg muszkahalat, *Turke* *Gyulánétól* másfél kiló szalonnát, *Pless* *Jánostól* zsiros bödönt, *Illits* *Lázártól* nyolc korona készpénzt, *Ertl* *Jánostól* kabátot, kést és pénztárcát, az aradi katonai építészeti felügyelőségtől kötelet, *Frint* *Lajostól* lámpát, *Braun* *N. A.* festékkereskedőtől kocsikenőcsöt, *Schweiger* *Mihálytól* zseborát loptak.

A legtöbb esetet beismerték, s így aránylag rövid idő alatt végzett velük a bíróság, mely *Köller* *János* elnököl, *Földes* *János* és *Kovács* *József* bírálból állott. A vádat *Lehrmann* *Viktor* alügyész, a védelmet *Kertész* *Miksa* dr. látta el.

A törvényszék *Vangyel* *Farkast* hét hónapi börtönre, *Czenker* három hónapi fogházra, *Gruits* öt hónapi börtönre, *Gajdát* hat heti elzárásra, *Arisztánt* négy hónapi fogházra, *Kiss* *Mátyást* tizenegy napi elzárásra és *Gáti* *Sándort* három heti fogházra ítéte.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az aradi törvényszék új h. vizsgálóbírája. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. igazságügyminiszter az aradi kir. törvényszék területére vizsgáló bíról állandó helyettesül dr. *Radány* *Dezső* kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

§ A huszezer koronás sikkasztás. *Gruber* *Lipót* *medgyesegyházi* lisztbizományos, aki tudvalevőleg a szegedi *Bach* *Bernát* fiait gőzmalom cég kárára huszezer koronás sikkasztást követett el, ma az aradi törvényszék vádtanácsa előtt szerepelt ügyével. A vizsgálóbírónak az előzetes letartóztatást elrendelő végzése ellen a vádtanács-hoz felebbezett, mely azonban ma tartott ülésén helybenhagyta a vizsgálóbíró végzését. *Fischer* *Jenő* dr., mint *Gruber* védője, ez ellen a nagyváradai táblához felebbezett.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad a mult hóban.

— A polgármester jelentése a közgyűléshez. —

Arad, január 12.

A közegészségi viszonyok a mult havhoz képest kielégítőek voltak. A betegülések nem szaporodtak, az összes halálozás 4 el, a városiaké 11 el volt csekélyebb. A trahomás betegek száma volt novem-

ber hó végén 4, szaporodott 3, gyógyult 2, maradt 5, a kórházban kezeltetik 2, idegen 3. Elhalt összesen 104 egyén, 55 férfi, 49 nő, az elhaltak között helybéli 85, idegen 19. Baleset következtében meghalt 1, öngyilkosság eljött 1, halva született 6. A városi lakosság halálozási évi aránya 1000: 19. A megyei kórházban ápolatott 556 egyén, az izraeliták kórházában 10, összesen 566, ezek közül gyógyult 148, javult 99, meghalt 27. A népesedési viszonyok a múlt havihoz képest javultak. Elve született 142 gyermek, 82 fiu, 60 leány. törvényes 116, törvénytelen 26. A születések évi aránya 1000: 31.5. Házasság kötött 21.

A személyn és vagyon-biztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 88 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 88 esetre nézve kinyomoztatottak. A kihágási bíróságnál november hóról elintéztetlen maradt 74 ügy, december hóban befolyt 188, ebből elintéztetett 221, elintézetlen maradt 41. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 102. Beiratott 654 cseléd. A városiszegény ápolóháza elhelyezve volt 119 egyén, december hóban felvételt 4, meghalt 2, fibocsaítatott 2, marad a hó végén 119. A havi segélyben részesített városi szegények száma volt november hó végén 631, december hóban felvételt 2, a segélyezés megszűnt 2 egyénnél, maradt a hó végén 631 városi segélyezett. Tűz 4 esetben volt nagyobb arányú azonban egy se élt. A községi bíróságnál november hóról tárgyalatott alatti nem maradt, december hóban befolyt 1418, elintézés alatt állott összesen 1418, ebből elintéztetett 1418. Végrehajtás foganatosított 120, árverés tartott 1.

A katona ügyek szabályszerűen vezetettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 133 közös hadseregbeli és 87 henvéd tartalékos. Utóállítatott 1 idegen illetőségű hadköteles. Önként besoroztatott 8. A pórtartalékba helyeztetett 1. A városi terhére vendéglőkben elszállásoltatott 1 tábornok, 12 törzstiszt, 23 főosztály. A vendéglőkben szállva volt 1121 utas.

A kapitányi hivatalnál mint iparhatóságnál iparjogosítványt nyert 16 iparos, 6 kereskedő, iparát áthelyezte 6 iparos, 3 kereskedő, megszüntette 6 iparos, 4 kereskedő. Tanonc lajstromba bejegyezte tett 4 iparos, 3 kereskedő tanonc; felszabadult 9 iparos, 5 kereskedő tanonc. A viszony megszűnt 3 iparos, 3 kereskedőnél. Iparkihágási ügy tárgyalatott 4, büntetett 3 iparos. Munkakönyvet kapott 44 segéd, azzal jelentkezett 48, ideiglenes igazolványt nyert 1, azzal jelentkezett 3. A városi közönség által tartott árva és lelene gyermekek száma volt 67. Nem a városi közönség által tartott dajkaságba adott gyermek száma volt 74 november hó végén, decemberben be nem jelentett, anyjának visszaadott 4.

Allami adó befolyt pénzben 35283 kor. 37 fill., állami adó befolyt leírása után 192978 kor. 72 fill., betegápolási pótdó befolyt pénzben 1545 kor. 08 fill., betegápolási pótdó befolyt leírása után 1179 kor. 87 fill., hadmentességi díj befolyt pénzben 119 kor. 90 fill., szárazalmi költség befolyt pénzben 114 kor. 72 fill., iparkamarai díj befolyt pénzben 120 kor. 84 fill., községi adó pénzben és leírás utján 139807 kor. 87 fill., utadó befolyt pénzben 2484 korona 27 fill., átirási díj pénzben és leírás utján 2153 kor., csatornázási költség befolyt pénzben és leírás utján 8241 kor. 04 fill., idegen közadó pénzben és leírás utján 6571 kor. 30 fillér.

A házi pénztár bevétele volt 216106 kor. 77 fillér, kiadása 214881 kor. 91 fillér, maradványa 1274 kor. 86 fillér. Az utépitési alap bevétele volt 52544 kor. 39 fillér, kiadása 35245 kor. 48 fillér, maradványa 17298 korona 91 fillér. A különféle alapok bevétele volt 1003790 kor. 28 fillér, kiadása 131544 korona 16 fillér, maradványa 872246 kor. 12 fillér. A sorompóknál szedett kövezetvám folyt be 5517 kor. 97 fillér, helypénz, 5950 kor. 58 fillér, partvám 519 kor. 17 fillér, összesen: 11987 kor. 69 fillér, kiadása volt 2170 kor. 94 fillér, marad tiszta jövedelem: 9816 kor. 76 fillér. 1903. évi január hó 1-től december hó 31-ig befolyt: kövezetvám 64624 korona 58 fillér, helypénz 77408 korona 36 fillér, partvám 6687 kor. 02 fillér, összesen 148719 korona 96 fillér, kiadása volt 24855 korona 09 fillér, marad tiszta jövedelem 123864 korona 87 fillér. A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 109 drb. folyadék mérték, 603 drb. hordó, 85 drb. száraz tárgy mérő, 1 drb. mérleg. Hitelesítési díj befolyt 375 kor. 88 fill. Az állategészségügy kielégítő volt.

NAPIREND.

Január 13. Szerda. Róm. kath. naptár: 40 vértanú katoná. — Protestáns naptár: 40 vértanú katoná. — Görögkeleti naptár (december 31.): Melánia. — A nap két 7 óra 30 perckor, nyugszik 4 óra 14 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekiyemúzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hideg semmi, vagy kevés csapadék. Január 13. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1903. december 16-tól 31-ig. Személyszállítás 1903. december 16-tól 31-ig 18976 személy, bevétel 2639 korona 60 fillér, 1902. december 16-tól 31-ig 15104 személy, bevétel 2989 korona 10 fillér. 1903. január 1-től december 31-ig 499788 személy, bevétel 96156 korona 80 fillér, 1902. január 1-től december 31-ig 456533 személy, bevétel 88056 korona 50 fillér. Teherszállítás 1903. december 16-tól 31-ig 2939166 klg., bevétel 8465 korona 18 fillér, 1902. december 16-tól 31-ig 2424970 klg., bevétel 2695 korona 93 fillér, 1903. január 1-től december 31-ig 50802520 klg., bevétel 58059 korona 10 fillér, 1902. január 1-től december 31-ig 42001960 klg., bevétel 48109 korona 81 fillér.

— Fizetéseptelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseptelenségekről tesz jelentést: Vondrák Antónia, Tábor. — Brucker Adolf, Budapest. — Schuh Gyula, Bielitz. — Pap és Galos divatárucég, Gyoma. — Polacsák József, Póroszló. — Weisz Amália, Pozsony. — Indianer Bernát, Bécs. — Pichler Dávid, Klagenfurt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 12. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 118—120 fillérig; öreg közep páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 124—125 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 122—123 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 121—122 fillérig; közep páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban 120—121 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 119—120 fillérig. *A hivott sertésüzlet irányzata: Csendes.*

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinon délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat éjjel	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonról sv. reg.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat délelőtt	11.—
Gurahonc gszv. d. u.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankotáról sv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Városháza és Mezőhegyes között.		Mezőhegyes felől reg.	
Battonya felé reggel	8.04	Battonya felől d. e.	11.30
Battonya felé d. u.	12.01	Battonya felől d. u.	4.01
Mezőhegyes felé este	5.29		
Arad—Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza között.		Kétegyháza felől reg.	
Kétegyháza felé reg.	6.10	Kétegyháza felől d. e.	12.—
Kétegyháza felé d. u.	12.35	Kétegyháza felől este	6.05

Kerpel Izsó

60,000 kötetes kölcsönkönyvtárába

Aradon, Andrassy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városl és megyei telefon: 385.

a következő újdonságok érkeztek:

Magyarban: *Bánffy*: Tanulmányok, *Szomaházy*: Két cigaretté közt, *Molnár F.*: Éva, *Pollák J.*: Erősek és gyöngék, *Tóth B.*: A magy. anekdotk. VI., *Jakab O.*: Pihenő, *Heijermann*: Ghetto, *Widenbruch*: Kis mama, *Martos*: Bob hecog, *Wolfner*: Meddő küzdelem, *Beck*: Új nemzedék, *Toldy*: Jezsuiták, *Pierce*: Svédvédelmek harca, *Tolsztoj*: Korunk rabszolgasága, *Smiles*: Takarékoság, *Mikszáth*: Mikor a mécses már csak piplog, *Akl*: Miklós, *Almanach 1904*, *Beniczky*: Meta, *Két Mária*, *Jókai*: A hol a pénz nem Isten, *Lux T.*: Marcsa gondolatai, *Gáspár*: Hét év a tengeren s. b. stb. **Ifjúsági iratok:** *Bársony*: Rab király, *Lőrinczy*: Hűség: szívek, *Kiss G.*: Rákóczi csillaga, *Mártha* naplója, *Tutsek*: Az élet iskolája, *Az édes otthon*, *Tábori*: Strepka s. b.

Németben: *Ch. mpel*: Goldene Blumen, *Bilse*: Rheinfalt, *Waldow*: Die rote Locke, *Wolzogen*: Onkel Oszkar in Amerika, *Ompteda*: Denise, *Erhard*: Die Rose v. Haff, *Mereely*: Die Pariser Range, *Berdau*: Uncle Sams Nichte, *Bernhard M.*: Das Corpus delicti, *Rich. lieux's*: Memoiren, *Berdau*: Jankeedoodle — Dolly, *Fothergill*: Der Konzertmeister, *Ohnet*: Der Gifthändler, *Kipling*: Das Mädchen aus Birma, *Reuter*: Lieselotte, *Willy*: Claudine geht, *Jensen*: Unter heisser Sonne, *Megede*: Sport, *Herzog*: Die von Niederheim, *Hedenslyer*: Der Majorats-herr, *Roda*: Frl. Milänes Uhr, *Dr. Faust*: Was uns Frau Venus erzählt, *Dickens*: Die Pik-wiker, *Hornung*: Einbrecher aus Passion, *X.*: Briefe die ihn nicht erreichten, *Willy*: Die Geliebte des Prinzen Jean, *A.*: Ein Minister in der Kütte, *Das graue Haus*, *Fürstenstein*: Die Spitzenkönigin, *Fels G.*: Die Rosenkränzer, *Valles*: Vingtras juuge Leiden, *Thieme*: Der Fall Grembalsky, *Erlor*: Kriminalgeschichte, *Erhard*: Gräfin Ruth, *Taylor*: Quenqueza etc.

Franciaiban: *Nielle*: Mon roman au Niger, *Willy*: Claudine s'en va, *La maitresse du prince Jean*, *Rosny*: Thérèse Degaudy, *Frévoit*: Dernières lettres de femme, *Jourdan*: Beaumignon etc.

Angolban: *Craik Mrs.*: Agatha's husband, *My mother and Y*, *Crawford*: Katharine, *Marsh Mrs.*: The rose of Ashurst etc.

Az új magyar kölcsönkönyvtári jegyzék megjelent és már kapható. Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fill. vagy kötetenként 8 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A könyvek ujak és tiszták.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben minden újdonság megjelenés után azonnal kapható.

259 oldalas zenekölcsöntári jegyzék ára 40 fillér.

Ugyane cég Andrassy-téri könyv-, papir- és zenemű kereskedésében óriási mennyiségű antikvár könyvek és hangjegyek árusítatnak meglepő olcsó árakon.

Egész könyvtárak vétel és eladása. Olvasó együleti és kaszinó könyvtárak igen méltányos árakon való kiegészítése és berendezése. — Egy aradi könyvtár olcsón eladó.

Irodai cikkek, festőbellekek és üzleti könyvek nagy választéka.

Pontos kiszolgálás vidékre is. Szolid árak.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Árad, január 12.

Ugy látszik, az igazi tél csak most veszi kezdetét. Ma reggel 120 R. hidegre ébredtünk, mely hideg a délelőtti órákban is tartott még.

A nap ereje keveset enyhít a légmérsékleten, úgy, hogy a legenyhébb idő ma 60 vonal alatt.

Vetésünkre egy cseppet sem kecsogtató, e hideg, mert a hó elolvadt és csupaszán áll a termő föld, melyre a 10° hideg már káros hatású lehet.

Az árak alakulása ennél fogva igen előnyös lehet, még akkor is, ha külföld nem mutat nagyobb keresletet.

Jó kereslet mellett kelt el a behozott 1000 mm. buza és 500 mm. tengeri.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.10—7.20.

Buza közép 7.06—7.10

Tengeri 4.50—4.55

Rozs névleges jegyzés 5.50—6.00

Arpa névleges jegyzés 4.70—5.00

Zab névleges jegyzés 4.70—5.00

Irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 12.

Dekláció. Buzakinálát mérsékelt vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 24,000 métermázsra került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás hideg.

Kétfősde. Berlin 1/2 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	7.90—7.91
Buza októberre	7.70—7.71
Rozs áprilisra	6.66—6.67
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	5.51—5.52
Zab októberre	—
Tengeri májusra	5.26—5.27
Tengeri októberre	—
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	7.90—7.91
Buza októberre	7.69—7.70
Rozs áprilisra	6.66—6.66
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	5.51—5.52
Zab októberre	—
Tengeri májusra	5.25—5.26
Tengeri októberre	—
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	678.50
Magyar hitelrészvény	771.—
Leszámitóbank részvény	462.—
Rima-Murányi vasmű részvény	490.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	675.—
Közuti vasút	593.—
Városi villamos vasút részvény	331.—

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Chelnoky Viktor.

(42)

(Folytatás.)

Egy reggel, hat óra tájban meghalt don Ferrante. S Donna Micaela gyászot öltött érte, mert don Ferrante volt az egyetlen védelmezője és az egyedüli, aki meg tudta volna menteni az elpusztulástól. S Micaela meg akarta adni a tisztességet a halottnak, ahogy szokás az Diamantban.

A ravatalos szobát feketével huzatta be, az ablakablakokat pedig bezáratta, hogy a nap vidám fénye ne hasson a szobába.

S kioltatott minden tüzet a házban és egy vak énekest hivatott, hogy jöjjön el minden nap a palotába és énekeljen sirató énekeket.

S a cavaliere Palmerről való gondoskodást egészen Giannitára bízta, hogy ő maga ott ülhesse az összegyülekezett asszonyok között, csendben a halottas szobában.

A halál napjának estéjére minden készüléttel megvoltak s csak a fehér barátokat vár-

ták, hogy elvigyék a holttestet. A halottas palotában halotti csend volt. A szomszédasszonyok sirástól vörös arccal ültek egy helyben s meg sem mozdultak.

Donna Micaela lélelemtől szorongó szívvel, halványan ült a helyen s önkéntelenül a szemfedőre bámult, melyivel a halott le volt terítve. Olyan szemfedő ez, mely méltó az Alagona-házhoz. A közepére pompásan volt behimezve az óriási Alagona cimere, a széle ezüst rojttal volt beszegve, a négy sarkán nehéz bojt függött alá. Ezt a szemfedőt soha más, mint Alagona nem használta. Mintha azért feküdt volna ott a halott arcán, hogy donna Micaela el ne felejtse egy pillanatra se, hogy eltört utolsó támasza s hogy most egyedül s védelem nélkül áll az izgatót néptömeg között.

Valaki bejött s jelentette, hogy itt az öreg Assunta.

Az öreg Assunta? Mit akar az öreg Assunta? Vagy úgy? O szokta a dicső beszédekkel mondani a halottakról.

S donna Micaela behívatta Assuntát. Ugy jött be, mint a hogy minden nap lehetett látni a székesegyház lépcsőjén, mikor koldult. Ugyanabban a rongyos, lompos ruhában, abban a fakult fejkendőben, azzal a mankóval.

Megroskadtan, görbe háttal bicegett oda a ravatalhoz. Töpörödött volt az arca, beesett a szájaszéle s lángatlan a szeme. Donna Micaela azt gondolta, hogy a gyengeség és gyámoltalanság képe jött be a szobába.

Az öreg megszólalt s don Ferrante felesége nevében kezdett beszélni:

— Az uram, a férjem halott! S én egyedül vagyok! O, aki fölemelt engem magához, meghalt! Milyen csodálatos, hogy házam elvesztette az ő urát! . . . Miért vannak ablakaidon zárva a táblák? Kérlek az erre haladók . . . Azt felelem, hogy nem tudom elviselni a világgosságot, olyan nagy az én fájdalom, mert háromszorosan gyászolok! Hát nemzetségednek annyi fiát fogják elvinni a fehér barátok? Nem! Nemzetségeből senki sem halt meg, hanem elvesztettem az uramat, az uramat, az uramat!

A vén Assuntának nem kellett tovább mondani. Donna Micaela zokogásban tört ki s az asszonyok siránkozása betöltötte az egész termet. Mert nincs fájdalom, mely nagyobb volna a férjét vesztett asszonyénál! Az özvegyek arra gondoltak, hogy mit vesztek el, a férjénél levők pedig arra az időre, mikor majd nem mehetnek sehova, mert, mert nem lesz férfi, aki kísérje őket. Arra az időre, mikor semmivé lesznek, semmit sem jelentenek többé, mikor a világ kitaszított gyermekeivé lesznek, mert nem lesz többé semmijük, ami jogot adjon nekik az életre.

December végén volt, abban az időben, mely karácsony és újesztendő közé esik.

A felkelés veszedelme még mindig fenyegett. Még mindig ugyanazok az ijesztő hírek jártak. Így például azt beszélték, hogy kinn a kőbányában Falco Falcone egész rablóbandát szedett össze, mely lesben áll s várja a fellázadásra kitűzött napot, hogy rajta üthessen Diamantén és kirabolhassa.

Azt is beszélték, hogy több kis hegyi városban a nép felzendült, a városkapuk mellett levő vámházakat lerombolta s a vámőröket elkergette.

Annak is híre jött, hogy a katonák városról városra járnak, a gyanús embereket összefogdossák s százzámra öldöklés le.

Minden ember azt mondta, hogy fegyvert kell fogni. Nem engedhetik, hogy ezek az olaszok legyilkolják a vérüket, anélkül, hogy meg ne próbálják az ellenállást.

S ez idő alatt donna Micaela oda volt láncolva az apja ágyához, mint ahogy előbb virasztott don Ferranteénál. Nem menekülhetett Diamantéból s a félelme folyton növekedett, úgy hogy az egész asszony már csak reszkető ijedelem volt.

A legutolsó és legborzalmasabb vészir, mely eljutott hozzá — Gaetanóról szölt.

Mert alig egy héttel don Ferrante halála után Gaetano hazatért. De nem ez volt az, ami borzalommal töltötte el Micaelát, ellenkezőben, ez örömet szerzett neki. Ujongással télt meg a lelke, hogy van valaki a közelében, aki meg tudja védelmezni.

— Elhatározta azonban, hogy nem is fogadja Gaetanót, ha eljön hozzá látogatónak. Érez-

te, hogy ő még a halotté. Legjobb szerette volna egy év leforgása előtt egyáltalán nem is látni Gaetanót.

Mikor azonban Gaetano már egy hét óta otthon volt, anélkül, hogy ellátogatott volna a nyári palotába, Micaela kérdészködni kezdett róla Giannitától.

— Hol van Gaetano? Talán megint elutazott, hogy senki sem beszél róla?

— Ab, Micaela, — felelt Giannita, — mentül kevesebbet beszélnek Gaetanóról, annál jobbra nézve.

S elmondta donna Micaelának, mintha valami nagy szégyent vallott volna meg, hogy Gaetano — szocialistává lett.

— Egészen megváltozott ott Angliában, — szölt. — Nem imádkozik többé Istenhez, nem könyörög a szentekhez. Nem csókol kezét a papnak, ha találkozik vele az utcán. Arra biztatja az embereket, hogy ne fizessék meg a vámat a város kapujánál. A parasztnak azt beszéli, hogy ne fizessenek árendát. Fegyvert hord magánál. Azért jött haza, hogy vezesse a zendülést, hogy segítsen a banditáknak.

Giannitának nem kellett többet mondania. Micaela vérét már e szavakra is szörnyűbb félelem dermedtette meg minden eddiginél.

Ez volt tehát az, amit a nyirkos párazatu őszi napok jövendöltek! O lesz tehát, éppen ő az, aki a villámot lesújtja! Hogy Micaela nem sejtette ezt már régen!

Ez volt a büntetés, a boszu! Éppen neki, Gaetanónak kellett lenni, aki felidézti a szerencsétlenséget.

Az utóbbi napokban az asszony megnyugodott kissé. Azt hallotta, hogy az egész szigeten összefogdosták a szocialistákat. S a lázadás ama kis tüzeit, melyek a hegyi városokban kigyuladtak, hamar eloltották. Ugy látszott, mint ha az egész lázadás szétmállott volna.

De most megjött az utolsó Alagona s a nép neki szót fogad. Most a piacon ácsorgó fekete bandák meg fognak mozdulni. A vászonruhás emberek átjönnek a Simeton. Falco Falcone rablóerege előőr a kőbányából . . .

(Folytatás következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Január 11. —

Fehér Kereszt szálloda Spieler Andor utazó Budapest. — Mayer Ferenc utazó Bécs. — Gerba János magánzó Pankota. — Szász Ödön utazó Budapest. — Mánin Kornél utazó Bécs. — Klein János magánzó Budapest. — Singer Sándor utazó Budapest. — Báró Korb Károly birtokos Nagyhalmagy. — Dr. Hauser Emil ügyvéd Orosháza. — Auer Géza utazó Budapest. — Kaszab Elemér utazó Budapest. — Szalai Jenő kereskező Budapest. — Urban István birtokos Boncsud. — Dr. Dick Péter ügyvéd Budapest. — Glasser Lajos utazó Budapest. — Sós Simon utazó Budapest. — Dusehek Henrik vállalkozó Szeged. — Berkovits Frigyes utazó Bécs. — Csának Jenő birtokos M.-Peterd.

Központi szálloda. Dr. Márkus Mihály ügyvéd Gyula. — Róman János lapszerkesztő Sajó. — Burger Viktor utazó Budapest. — Gaitia Trifon bernök Gyula. — Jakim Gusztáv utazó Bécs. — Barnenk igazgató Berlin. — Uriheim Jakab utazó Szabadka. — Krausz Nándor utazó Budapest. — Kövér Márton birtokos Szemlak. — Deutsch Vilmos utazó Tauc. — Namány utazó Budapest. — Gelbman József utazó Debrecen. — Kuhn Vilmos selymgyáros Szeged.

Nemzeti színház.

Bérlet 102. sz.

Páros.

Szerdán, 1904. évi január hó 13 án:

A tavasz.

Operette 3 felvonásban. Jaimes és Duvall után irták: Lindau C. és Wilhelm J. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerette: Strauss József.

SZEMÉLYEK:

Csapó Gusztáv	Németh J.	Szalókiné	Répassy G.
Margit neje	Singhoffter V.	Gál Feri	Bónis Lajos.
Hallós	Polgár S.	Mayer	Juhász S.
Cecilia, neje	Pajor Agnes.	Anna	Rózsa Lill.
Ernő, öcsöce	Juhai József.	Kramatica	Győre Alajos.
Berta	Fóti Frida.	Náci, pincér	Ligeti V.
Bárá Szalóki	Mariházi M.	Isabella	Szilassy J.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Nagy arany-, ezüst- és ékszer-javitó műhely!

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az eddig Bonts-házban létezett Papp Kálmán utóda-féle

aranyműves műhelyemet Forray- és Rövid-utca sarok
(Hajek-féle üveg-udvarba)

helyeztem át,
és mint eddig, úgy ezentul is mindennemű javításokat olcsón és pontosan eszközök, valamint régi törött arany és ezüstműt megmagasabb árért veszek vagy újá alakítok. 2482

A n. é. közönség becses bizalmát továbbra is kérem, tisztelettel

Papp Kálmán utóda.

Telefon szám 96.

Legalkalmasabb és legolcsóbb karácsonyi és ujévi ajándék **Singer varrógépek** családok és iparosok részére

Hammer Vilmos

műszerésznél
öt évi jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett kapható.

Raktáron 2767
Singer karikahajós és Centrál Bobbin gépek.
Arad legrégebb varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.
Telefon szám 96.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben vagy krónikus bajokban szenvednek otthon gyógyíthatják magukat. Ez gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol Magyarországon, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki senki fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 1487

Sanatorium és Vizgyógyintézet
Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, reuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyimód, villámfény-, moor-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1506

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Minden kereskedőnek érdekében áll megszerezni!

Eppen most jelent meg:

Kereskedők adóügyi - kézikönyve.

Írta és kiadja:

Mészáros Kálmán

m. kir. pénzügyigazgatósági tisztviselő.

Tartalmazza: a III. o. kereseti adó, az üzleti alkalmazottak I. és IV. o. kereseti adója, a tőkekamatadó, hadmentességi díj, kereskedelmi és iparkamarai illeték, dohány- és bélyegadó, italmérés, községi és megyei pótdó és a közadók kezelésének ismertetését, gyakorlati tanácsokkal, magyarázatokkal, példákkal, és az összes előforduló fontosabb esetekre kérvénymintákkal ellátva, úgy, hogy a könyvecske segítségével minden kereskedő a legnagyobb könnyűséggel saját maga kiszámíthatja adóját és megszerkesztheti az adóelengedés, törlesztés stb. iránti kérvényt 185

A könyv ára bérmentes küldéssel 1 korona.

Megrendelések: Csokonai-nyomda Debreczen intézendők.

Nagy lelkesedéssel

és elismerőleg nyilatkoznak a theafogyasztók, a Sultán rum és a Sultán thea keveréssel készített élvezetes italról.

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és finom zamatot kölcsönöz. Ára egy fél literes üvegnek 80 kr., 1 literes üvegnek 1 frt 50 kr.

Sultán Thea,

mely ötféle legjobb fajta keverékből áll. Ára: 1 deka 10 kr., 1/2 kiló 1 frt, 1/4 kiló 2 frt.

Tyukszem és szemölcs ellen

eddig páratlanul áll a híres és egyedüli biztos szer, a **Hajós-féle**

ANAGALLIN.

Egy üvegnek az ára 35 kr. 128

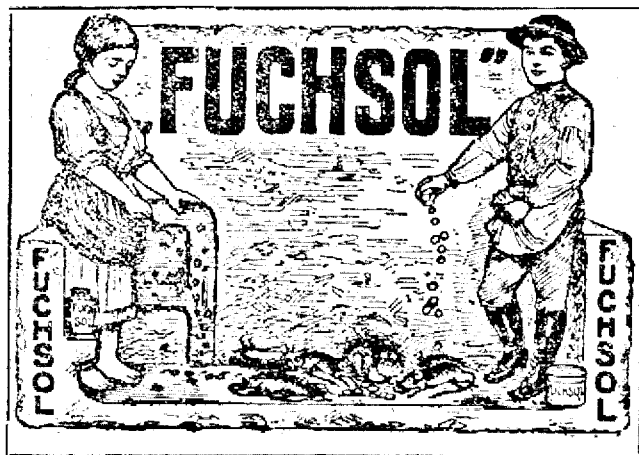
Fenti szerek kizárólag kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

MÉRGEZÉSEK

Szabadalmazva 1216. SZ.

„Fuchsol” kipisztítja az összes rágóállatokat és pedig: patkányokat, házi- és mezeli egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„Fuchsol” kipisztítja az összes férgekét, u. m. poloskát, bolhát, svábbogarakat, molyt stb. a fajzattal együtt.

„Fuchsol” nem általános szer, hanem minden állat nem részére külön szer létezik.

Kapható vidéki városokban gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon: Braun N. A., Dürr Gusztáv, Fejér Gyula, Földes Kelemen gyógyszerész, Hegedűs Gyula, Hoffmann József, Tamasdán Kornél, Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál.

Közvetlenül kapható **Ujházi Árpád és Társai** vegyészeti laboratóriumában Pozsoayban. 3492

APRÓ HIRDETESEK.

Üzlet eladás.

Lippán a főtéren, egy már évek óta fennálló, jó forgalmu fűszer üzlet, dohány tőzsdével, italmérési joggal, más vállalkozás miatt kedvező feltételekkel átadó. Czim a kiadóhivataloa. 178

Egy utcai lakás,

mely 4 szoba, alkoven (parkett és gázvilágítással), konyha, cseléd-szoba, fürdőszoba, kamara és a megfelelő mellékhelyiségekből áll, február 1-től átadandó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy teljesen jó karban levő ké löerejű

Gáz-motor,

amely most is üzemben van, méltányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Üzlet áthelyezés.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzletét

Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

alá, a főpostával szemben, a zenedébe helyezte át, mely alkalommal a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlja dus rak-tírát, mindenféle 175

paszomány és gombkötő árukban.

Elvállal minden e szakba vágó munkát a legjutányosabb árakon.

Weitzer János toll.

Nikkelvezett asztálból.
Kapható: Ingusz L. és Fiaival.
Telefon 817.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

oras és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCA

Minorits-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek készpénzért a legmagasabb áron megvételnek vagy más új tárgyekra átcsereitelnek. 2508

— Kéretik kísérletet tenni. —

+ Elzsirosodást +

ártalmatlanul eltávolít annélkül, hogy az életmódot változtatni kellene Thiele zsirmentesítő theája. Csomag 175 fillér, 4 csomagnál bérmentes (utánvételes) küldés. Hedwig Thiele Droguist, Mannheim. 3491

Telefon 242. sz.

Kerékpár és varrógép raktár!

Kalmár * *

* * József

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

Varrógépek és kerékpárok

kedvező részletfizetések mellett kaphatók.

Készít telephon és villanycsengő berendezéseket. 2071

Nagy szakszerű javító-műhely!

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Bédig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 2411

ALAPITTATOTT 1890.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhát.

legjobb valódi francia 1434

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Megyei és városi telefon 471. szám.

Legolcsóbb bevásárlás

Özv. Sütő Józsefné utóda

URBÁN E.

üveg és porcellán raktárában

ARADON,

Forray-utca 2/c. és Szabadság-tér 20. sz. gróf Nádasdy-ház.

Carlsbadi finom porcellán étkező készletek színezve 5 frt 75 krtól feljebb.

Carlsbadi finom kávé és tea készletek színezve 3 frt 35 krtól feljebb.

Carlsbadi finom kávé és tea csészék színezve 24 krtól feljebb.

Carlsbadi finom mocca csészék aranyozott, 20 krtól feljebb.

Mosdókészletek complet színezve 3 frt 60 krtól feljebb.

Függőlámpák nagy választékban 2 frt 95 krtól feljebb.

Likör készletek a legszebb kivitelben 75 krtól feljebb.

Színes vagy fehér üveg compót tál 6 tányerral 85 krtól feljebb.

Finom vizes pohár mintázott, darabja 6 krtól feljebb.

Finom boros pohár mintázott, darabja 5 krtól feljebb.

Finom boros palaczk, csiszolva, dugóval 30 krtól feljebb.

Finom boros palaczk, csiszolva, dugóval 20 krtól feljebb.

Finom likör pohár (kehely) 10 krtól feljebb.

Finom likör pohár sajtolt 5 krtól feljebb.

Ezekon kívül a legmeglepőbb olcsó áron kaphatók képek, tükrök, képkeretek, főzőedények, díszműtárgyak, alpaca evőeszközök stb minden e szakmához tartozó cikkek. — Ugyanott

szagtalan kristály-petroleum

1 liter 20 kr. nem füstöl.

Üveges munkák helyben és vidéken jutányos ár mellett eszközöletnek, valamint javítási munkák is.

Kölcsön-edény minden alkalomra kapható. 3799

Alapított 1884-ben.

Női reform nadrágok

(meghülés ellen a legjobb óvszer)

minden kivitelben és színben kaphatók.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO tanár aláírása látható.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biz.os sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.) 2612

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Pusztafi és Társa (Budapest, V., Lipót kör-ut 17.) festékével.